

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő:

Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ek,
150, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-6 Dollár.

A román nép távol áll a hámanizmustól

Sabetay J. Djaen, a romániai spanyol-zsidók grandrabbija nyilatkozik a „Népünk”-nek

Több mint 30.000 főnyi spanyol zsidó él Romániában, egy tradícióhú, kulturált, anyagiakban és erkölcsiekben gazdag réteg, amelynek vezére, papja, a világszerte ismert J. Djaen grandrabbi.

Korunk a sötét zsidógyűlöletnek korszaka és nem a kulturának és civilizációnak fénykora, mert hiszen, ha a racionális kultúráltság szellemében dolgoznék, akkor már régen felülemelkedett volna az embergyűlöletnek arról a fokáról, amelyben ma tévelygünk.

Öt éve élek ebben az országban és a román népet nagyon derék, jóra való és jóindulatú népként ismerem meg, amelynek személtől távol áll az emberlársi gyűlölet, tehát az antiszemitizmus is. Még azok is, akik ellenünk harcolnak, nem a zsidó nép lényegét és karakterét tekintik, hanem egyes zsidók feltűnő cselekedetein keresztül törnek pálcát az össz-zsidóság felett. Ezért nem árt, ha néha a gyűlölet okait a mi sorainkban is keressük.

A most újabb évfordulójához érkezett a hámani korszak, amely a zsidógyűlölet korok prototípusa volt. Háman maga az amelékita szellemű Rejdim város szülőltje, aki akkor támadott, — régi szokás szerint — amikor a zsidó nép gyöngye volt és távol állott tőle az istenfélelem szelleme. Amalek mindig akkor támadott, amikor a zsidóság gyöngye és szervezeten volt, amikor a Sors pőrvölvesapása alatt szenvedett: akkor sujtott le, amikor szervezeten volt. Ezért én úgy vélem — és itt felemelte szavát a grandrabbi — hogy a zsidó sajtónak legeminksebb feladata a zsidó egység hirdetése és saját hibáinknak ostromozása. A mi hibáinkat, a széjjelhezűst kell ostromozni. Vagyunk neologok, ortodoxok, spanyol és úskendz ritusúak, cionisták, nem cionisták, sok-sok frakció, mind megannyi „pártállás” ami a zsidó egységvesztés törekvésnek aláaknázója. Pedig sohasem volt a zsidógyűlölet olyan erős világszerte, mint éppen mostanában. Ajtónk előtt dühörögnek az új Hámanok és feltámadt valamennyi attributívummal, valamennyi szervezettel és hamis prófétaizmusának minden álpátoszával.

Ezzel a nagy áradattal szemben pedig, a zsidóságnak csak egyetlenegy, soha véka alá nem rejtett ellenszere van: az összeartás. Ezt kell minden erőnkkel hirdessük. Meg azt is, hogy kerüljük el minden erőnkkel azt, hogy a hámanizmus új feltámadásához tápot adjunk a mi belső nemrejtett gyengeségünkkel.

A román nép nemes és jóbrzésű és eddig a NÉP mentes volt minden szélsőséges gyűlölködéstől. Egy dolgos nép, amely maga is ismeri a szenvedést és megérti a zsidóság fájdalmait. A megfélemlített és feleltelen gyűlölködést nem téveszttem össze soha a néppel magával.

Az országbeli zsidóság eddig sokat nyújtott minden téren a befogadó népként és történelmének néhány szép lapján is szerepel. Nekünk értékeseknek kell mutatkozni, azt kell bizonyítsuk, mert hiszen mi a Tórának és a könyvnek népe vagyunk.

A kultúrá világ eddig is meghajította lobogóját a Szent könyv előtt, amely a civilizáció alapjait adta, amelyen a mai emberiség zömének élete felépül. Mi egykor a történelemszerinti messzi múltban „Ázsiát”

felemeltük a Szinai hegy magasságába és azóta is azon munkálkodunk, hogy ezt a kultúrát az egész emberiség számára biztosítsuk. A mi Istenünk is mindig a szeretetet hirdette, a szeretetet ember és ember között, nép és nép között. Ennek a szeretetnek jegyében hiszem és vallom azt is, hogy a román nép elveti magától a gyűlölködés hámanizmusát és ezután is békességesen fog élni a közötte élő zsidósággal.

Nekünk pedig két kötelességünk van: erkölcsi magaslatoakra emelkedő léttel a környező népek szeretetét kiérdemelni és soha nem a széjjelhezűst, hanem az egymás segítségét istápolni és propagálni, mert a hámanizmus soha nem fog tudni győzni sehol, ahol a zsidóság önmagát szereti és megbecsüli.

W. S.

Adja át Anglia a mandátumot!

Jabotinsky drámai vallomása a királyi bizottság előtt

Áprilisban 5000 fiatal zsidó mozgósítása elháríthatta volna a zavargásokat

A londoni gyarmaltügyi minisztérium hivatalos jelentése szerint a lordok házában egyik termében február 11-én megkezdte londoni kihallgatásait a királyi bizottság. Az első meghívottak között volt Wladimir Jabotinsky, az N. Z. O. elnöke, aki a revizionisták nevében nyilatkozott és Wedgwood ezredes alsóházi képviselő, a zsidóság nagy barátja.

Jabotinsky részletesen előadta a királyi bizottság előtt az Új cionista Szervezet programját és végső célkitűzését. Követeléseinek leglényegesebb pontja: a Jordán mindkét partján egy zsidó többséggel rendelkező állam megteremtése. A zsidóság védelmére követel önálló zsidó katonai alakulatot, az angol haderő keretein belül, valamint zsidó egységeket a palesztinai rendőrség kebelében és zsidó önvédelmi szervezeteit, a legalitás alapján. Előadta a revizionisták legutóbbi világkongresszusán elhatározott „tizéves programot”, amelynek főpontja egy és félmillió zsidónak letelepítése, az arab érdekek legmesszebbmenő védelmében. Ezután erősen kritizálta az angolok palesztinai közigazgatását és kifejtette azt is, hogy az angolok hol és miben tértek el a mandátum szellemétől. Ha az angolok a tizéves programot nem akarnák magukévá tenni, akkor azt kérte Jabotinsky, hogy az angolok mondjanak le a palesztinai mandátumról és adják azt át egy másik nagyhatalomnak.

A Balfour deklarációról szólva idézi Sir Greynek az orosz kormánytól jolytatott levélváltását, amelyből szintén kiténik, hogy a Balfour-deklaráció végcélja a zsidó állam volt. A Churchill féle Fehér könyv sem zárja ki a palesztinai zsidó többség lehetőségét.

Áprilisban ötezer fiatal zsidó mozgósításával elhárult volna a zavargás.

Improvizált önvédelem volt a zsidóság részéről, hogy asszonyaikat és gyermekeiket

megvédhessék. A palesztinai csapatokat a bizottsági szükségletek mértékén alul csökkentették. Miért oszlatták fel a zsidó seregeket? Miért gondolják az angolok, hogy Jonnykra és Tommykra van szükség, hogy Palesztinát megvédjék?

Ha Palesztina felépítéséhez verejtéket és aranyat tudunk adni, akkor vért is kell tudjunk áldozni. Hagyják, hogy a mi véreink védjék meg az országot. Két héttel a zavargások kitörése előtt táviratokban előre jelezték a zavargások előkészületeit és akkor egyetlen batallion volt az országban. Ezután 23 jött az országba, az angol haderők egyhatoda, holott Palesztina, az angol impérium ezredrészt sem teszi ki.

Jabotinsky programmpontjai.

Új kolonizációs rezsimre van szükség. Ennek meg kell valósítani az agrárreformot, a vám és pénzügyi rendszeri megreformálást, újjászervezni a polgári közigazgatást. Megnyitni Transjordánia kapuit is a zsidó bevándorlás előtt és önálló zsidó hadsereget.

Lord Peel ezután számos kérdést tett fel Jabotinskynek, amelyre igyekezett a maga szellemében megfelelni. A beszéd nagy érdeklődést váltott ki, úgy a zsidó, mint az angol közvéleményben.

Wedgwood vallomása

Ezután Wedgwood ezredes hallgatta ki a királyi bizottság. Wedgwood arab barátsággal és zsidó ellenességgel vádolta a palesztinai kormányt. Szerinte a palesztinai hatóságok meg sem kísérelték az arab izgatások elfojtását. Rendkívül jellemző, — mondotta Wedgwood — az a mód, ahogyan a különböző támadásokról szóló jelentéseket közölték. Igyekeztek azt a látszatot kelteni, mintha a zsidók ugyanolyan mértékben volnának bűnösök a zavargásokban, mint az arabok. A zavargásokért a főkörmányzót és több vezető kormánytisztviselőt kell felelőssé tenni, — mondotta Wedgwood.

Heti számunk 12 oldal

Iréne Harand: —

a zsidóság nagy és világhírű keresztény barátja

Most, amikor világszerte tombol a gyűlölet, kétszeresen értékes az a munka, amelyet egy bécsi árja-asszony fejt ki a gyűlölet szelleme ellen. Kis sajka az Iréne Harand leánya, a „Gerechtigkeitt“, amelyet ide oda dobál a gyűlölet oceanjában tomboló félelmetes vihar, de ez a kis sajka biztos révbe ér, mert vitorlóját az igazság szele duzzasztja és kor-

Iréne Harand

mányosa egy erősnek érzelt — bár természeténél fogva gyöngye — női kéz kormányoz. A zsidóság örökre hálás lehet Iréne Harandnak, hogy van bátorsága kiállni a vihart, a mely harcot nem érdekbelől hanem szíve-lelke sugallatát köveve, indított meg s visszremélhetőleg győzelemre, az egész művelt világon. A gyűlölet nyelvén, a németen harcol és kikeresi azokat a szavakat belőle, amely nem izzik az uszítástól. A szeretet balsamával akar gyógyítani csepegtetni az ezernyi sebből vérző zsidóság fájdalmára.

Irene Harand cikke Göbbelsről

Hitler birodalmi kancellár utolsó nagy beszédéből indul ki. Idézi a „Führer“ nek azt a kijelentését, amelyben felszólítja Európa népeit, hogy a béke érdekében és az általános politikai feszültség csökkentésére, legyenek tekintettel, bímeljék és méltányolják az országokban lakó nemzeti kisebbségek büszkeségét és népi öntudatát. Nyilvánvaló, hogy Hitler itt azokra az intézkedésekre céloz, melyeket egyes Németországgal szomszédos államok a nemzeti szociálista propaganda befolyása ellen tettek. És Iréne Harand felveti a kérdést, hogy miképpen követelhet ilyesmit Németország, miképpen vindikálhatja a világban szétszórt német kisebbség jogainak tiszteltetését, amikor a Németországban lakó és törvényileg nemzeti kisebbségnek nyilvánított félmillió zsidó, oly szenvedéseken megy keresztül, melyek a közélet legelső tette napjaira emlékeztetnek?

Cikkének további folyamán éles bírálat tárgyává teszi Harand asszony a német propagandálat eszközzeit, amelyek nem riadnak vissza attól sem, hogy mindenkit, aki rámutat a náciizmus igazi lényére, zsidónak kiáltanak ki és ezzel próbálják megbélyegezni létének elfogultságát. Személyes tapasztalatot is vannak ezen a téren. Emondja, hogy amerikai tartózkodása alatt olvasta Göbbelsnek, a német propagandaminiszternek kiadásában megjelenő lap egy személye ellen irányuló cikkét. Ennek egy kitétele így hangzik: „... És Jahve ismét legkegyesebb oldaláról mutatkozott. Elküldötte Ottó királyfiat megmentőjét. A leányzó neve pedig Iréne volt és Mózes hitében nevelkedett. És alapított egy lapot Bécsben „Gerechtigkeitt“ címen...”

„Talán felesleges kijelentem — írja Harand, — hogy nem szégyelném származásomat, ha zsidónő lennék. Bevallom, hogy mióta alkalmam nyílott a zsidóság ügyével behatolóban foglalkozni, megsokszorozódott

bennem a csodálat aziránt az embercsoport iránt, amely az emberiségért annyit szenvedett és annyit adott neki. Vajjon ki szégyelhetne egy olyan néptözséghez tartozni, a melyből Mózes, Dávid, Salamon, Jeremiás, Jézus, Heine, Ehrlich, Einstein, Freud és még annyi sok ezer utód és emberbarát származott? Ki ne lehetne büszke az emberiségnek ama csoportjához tartozni, amely habár számra nézve egy töredék százalékát állg alkotja az összememberiségnek, mégis 12 százalékot képvisel a Nobel-díjas tudósok és művészek között?

Ha mindezek dacára szembeszállok Göbbels dr. lapjának hazugságával, ez csak azért történik, hogy rámutassak azokra a módszerekre, amelyeket a hitlerizmus a zsidóság ellen igénybe vesz. Amennyire egyáltalában lehetséges családfát vezetni, annyira állíthatom, hogy az „árjaság“ összes követelményeinek, úgy én, mint férjem megfelelünk. A lényeg azonban az, hogy éppen olyan alapos okokkal, mint amilyenekkel engem „zsidónak“ neveztek, másokra ismét a „bolsevista“ jelzőt akasztják. Tudjuk meg azonban ebből az esetből is, hogy milyen hitelességre és komolyságra tarthat számot a német propaganda.”

A zsidó nép nem anyagiast

... Imígyen mondják ők: a zsidók anyagiast, az aranyborjú az ő eszményképük. A zsidók képtelenek magasabb ideálokért lelkesedni, a magasztosat méltányolni, az egész emberiséget kerülni...

Imígyen mondják a hazugok, az uszítók, a rágalmozók. Így beszélnek az antiszemíták. De a valóság az arcukba vágja valótlanúságukat. Ime egy példa — a minap történt:

Toscanin megérkezett Palesztinába és első hangversenyét dirigálja a Hubermann által alapított szimfonikus zenekarnak. Vajjon csupán annyit jelentettek ezek a hangversenyek, mint bármely más világvárosi koncert?

Sokkal több volt. A zsidó Palesztina ifjú nagyvárosa ünnepelte Toscanin, Hubermann és a zenekar tagjait úgy, ahogy koronás királyokat szótás ünnepelni. Az első koncerten 7200 hallgató volt. Melyik európai, vagy amerikai nagyváros közönsége gyűlt össze ilyen számban egy hangversenyen? Sportesemény

nél igen, de hangversenyen? De Tel-Avivben összegyűlt 7200 ember, hogy meghallgassa Toscanin. A 150.000 lakosu városból 7200-an. Hat tessék ezt ennek az „anyagias“ népnek utánacsinálni!

Ez a nép most próbál magának új hazát teremteni, vérrel és izzadsággal, fejük fölül az arabok golyóit süvitenek és miatti a királyi bizottság a lét vagy nem lét kérdéséről tárgyal — szimfonikus zenekari szerveznek és soha nem hallott ovációval köszöntik Toscanin.

Ez tehát az „anyagias“ nép, amely „csak az aranyborjút táncolja körül“ és amely „többször telen magasabb ideálokért lelkesedni...”

Szegény rágalmozók, az élet cáfol rájuk. Szegény hazugok, belekeverednek önzükkel font szövevényeikbe.

Szegény, — nem szegény! nyomorúságos közönséges gyűlölködők: a tények, a valóság ercotokba csapja a valótlanosságokat...

»Wir bleiben eher Viher!...»

A harmadik birodalom könyvkereskedőinek rosszul megy Vannak könyvek, amelyek parancsszóra meg kell venni, ezeket megveszik, felteszik a könyvespolcra — és később olvasni, már nem olvassák. Mivel vásárlási kényszer van bizonyos könyvekre, bizony nem marad más könyvre pénz. No meg kedvesem. Hiszen gondolkodni — nem divat, így hat érthető, ha rosszul megy a könyvkereskedőknek. Nem csodálatos tehát, hogy szegény könyvkereskedők reklámmal próbálják élesíteni a hirdető könyvvásárlási kedvet. A lipcsei könyvkereskedők például az ottani lakosok tevéketreceptre a múlt év folyamán plakátokat ragasztottak a következő felirattal: „Mi tevék vagyunk! Tevék is akarunk maradni, mi nem vásárolunk könyveket!”

Idén azután a következő szövegű falragaszokat tettek ki a könyvkereskedők — ezáltal nem a tevéketreceptre, hanem minden-hová:

„Mir lassen keine Bücher mir bleiben lieber Vicher!“

(A „népies“ versike körülbelül így hangzik magyarul:

Könyv? Nem! Nem akarom. Inkább maradok három!)

A könyvkereskedők tehát dühösek és gorbák lettek. Igazuk is van. De azoknak, akik ma Németországban uralkodnak, jó lenne elgondolkozni a dolgon. Minek a könyv? Hiszen nekik az csak előnyös, ha az ember három marad. Szegény könyvkereskedők fején találták a szegyet...

Sommerstein sejm-képviselő elkeseredett beszéde a lengyel parlamentben

Varsó. A költségvetési vita folytán újra szóba került a zsidó-érdék és ennek kapcsán Dr. Sommerstein képviselő meorázó beszédet mondott a lengyelországi zsidóság szenvedéseiről. Állandóan a súlyos gazdasági okokra hivatkoznak, amikor a zsidóság rossz helyzetét indokolni igyekeznek, holott az utóbbi időben a gazdasági helyzet inkább javult, mint romlott volna. Az igazság az, hogy a hitlerizmus szelleme hatolt be Lengyelországba. A különböző pártállású politikusok kezében a legjobb propaganda eszköz az antiszemizmus, hiszen ezzel lehet a szenvedélyeket legjobban felkorbácsolni.

Sommerstein dr. hivatkozik Zsigmond király egyik mondására, amelyet egy ízben, a nála küldöttségben járó zsidóknak tett: „A keresztény kereskedők tartanak jó és olcsó árut üzleteikben, akkor vásárolni fognak náluk“. Ez a szabály érvényes ma is. A gazdasági életet nem lehet bombákkal szabályozni. Teljes politikai szabadságot követelünk, a lengyel alkotmány szellemében. Hiszünk a demokrácia végső győzelmében.

Ezután a zsidó egyetemi ifjuság szenvedéseiről beszélt, akik naponta el kell szenvedjék a megalázás ezernyi apró és nagyobb szurásait, egyetemi hallgató kollégáik részéről. Megemlíti még Sommerstein dr. azt is, hogy a terroraktok folyton fokozódnak és nem csökkenek, így legutóbb Lodzban is több mint tíz zsidót öltek meg nemzetidemokrata hallgatók.

Zsidókat toboroznak a spanyol frontra

Lengyel lapok híradása szerint, a varsói zsidó negyedben titkos toborzó irodát fedeztek fel, amely önkéntesek toborzásával foglalkozik. Főleg zsidókat akar kivinni, hamis utlevelekkel a spanyol polgárháború frontjára. Az iroda élén egy leitországi zsidó áll, aki hamis utleveleket is ad a jelentkezőknek. A rendőrség az irodát becsukta és az eljárást megindította.

Deutsch Pál orth. kóser bodega Baia-Maren kispiacón.

HETI GLOSSZÁR

Egy hős zsidó — a sok közül

Akár mennyit és akárhogy is prédikál elénk az antiszemita sajtó, mi mindenkor igazolni tudjuk, hogy vagyunk olyan bátrak is, mint amazok, hogy nem ijedünk meg a magunk árnyékától, sőt bizonyos tekintetben még magasabbra felekre vagyunk képesek, mint akik a zsidókat gyáváknak merik nevezni. Csak hogy a mi hősségünk nem értelmetlen és nem a rombolást célozza, hanem a teremlő építést és az emberiség javát.

Kell e annál szebb dokumentum, amelyet egy, a napokban elhunyt bécsi sebészprofesszor mutatott 50 esztendővel ezelőtt. Dr. Emerich Ullman bécsi fiatal orvos volt akkor, amikor Pasteur feltalálta a veszettség szérumát, de nem oltott még be vele embert. Ekkor a bécsi orvos Párisba ment és ezekkel a szavakkal állított be Pasteurhoz. „Én merem vállalni az oltás kockázatát, rendelkezésére állok”. Nemsokára megkapta az injekciót a veszettség elleni szérummal megöltve. Pasteur, amikor a szérumot a dia elfordította arcát és a meghalottságtól könnyezett. A hősi ajánlkozás szerencsésen végződött. Ettől a pillanattól kezdve százezernyi ember életét mentette meg a Pasteur széruma. Most halt meg a hős médián, 75 éves korában, Bécsben örök példát állítva a zsidó hősiességnek és önfeláldozásnak.

Nemcsak az őrijöngő tank-szörnyek tisztje a hős, sem a pusztító ágyúk legénysége, hanem az injekciós tűk hőszele is vannak olyan hősök, akik nem pusztítják, hanem megmentik az emberek millióit. Ilyen volt az elhunyt professzor is, aki bátran felajánlotta életét Pasteurnak és csak a híres orvos zsenijének köszönhető, hogy nem 25, hanem 75 éves korában szállt sírba Dr. Emerich Ullman professzor . . .

Az örület netovábbja

A „Stürmer” december 28-iki száma a következőket írja szó szerint:

„Mint minden szerencsétlenséget ezen a világon, az angol királytragédiák is a zsidók az okai. A szöke király, aki a mai Németország szinte bémulója volt, el kellett hagynia trónját, — mert a zsidók ezt akarták. Clon bölcsel, Gauleitung Whitechapel, a zsi-

dó Simpsonnét vitték el hozzá, aki annak a Simpson főmeggyilkosnak utóda, aki annak idején sokezer filiszteust a szamar állkapcsával megölt, hogy életüket rituális célokra felhasználja. (A szerk. megjegyzése: Ezért a néhány sorért is az örületek házába kellene beszéltetni a Stürmer szerkesztőségét, de a logikátlansága is borzalmas, mert Simpsonnak csak a férje Simpson!) Amin Mathilde Ludendorff asszony írja, a „p” betű, amit beírtak a Simson névbe, a „philiszteusok”-ra célzás, a zsidók megöltek. Ez a fekete zsidó asszony „fejgyalásásra” csábította a királyt, hogy ezzel az angol néptől elidegenítse. Juda ledöntötte a trónról. Jellemző arra, hogy mennyire a zsidók halójába került a szerencsétlen és boldogtalan király. Londonból egyenesen Rotschild „fő-sidóhoz” került, ahol a chanukat együtt kellett ünnepelje Rotschildékkal, azt az ünnepet, amelyen sok ezer megölt görög emlékére ülnek a zsidók. Figyelj erre német nép! Wer vom Juden frisst, der stirbt daran! . . .

Ezt írja a Stürmer. Ki tudja hány ezer, sőt százezer német ember elhiszi ezeket az

örültségeket és meg van győződve arról, hogy valóban a zsidók taszították le a trónról VIII. Edwardot. De bizonyos szempontból szerencse is az ilyen örület. Mert viszont ha a nyugati nagy demokrácia emlídi nevelkedett milliók olvassák, az amerikai, angol és francia közvélemény, vagy a skandináv országok milliói, akkor csak nevelhetnek ezen a minden gátlást elvesztett örületen, amelynek határait még Streicher sem mérhette fel . . .

Hogyan gyógyulhat meg a világ?

Hitler Adolf, a németek kancellárja, nemrégiben nagy beszédet tartott a Reichstagban, amelyről mi is megemlékezünk. De egy esetben kapcsolatban újra beszélünk kell róla. A kancellár és Führer többek között azt is kijelentette, hogy minden népnek be kellene látni azt, hogy csak a nemzeti szocialista ideák átvételével gyógyulhat meg és főleg, ha a zsidókérdést, az ő szellemükben oldják meg, akkor lehet az emberiség javait megmenteni.

PATAI JÓZSEF:

Hámán fiai

Valahányszor a Purim hónapjának ujholdja beköszöntött, a dinavi cadik arca olyan volt, mintha kicserélték volna. Homlokának ráncai kismultak, szeméről elfűnt a borongó fátyol (amint a beavatottak tudják, ez a fátyol mentette meg a híveket attól, hogy tekintetük tölze meg ne perzselle őket), ajkáról elszállt a kesernyés mosoly, amelyet oly sokan magyaráztak, de senki sem értett meg . . . Egész ércán boldog derű állt, amely lassanként örömmé, ujjongássá, mámorra fokozódott.

Mondhatatlan gyönyörrel legeltette szemét a falakon, amelyeket hívei ilyenkor szebbnél szebb képekkel agáltak tele. De persze nem holmi szentségtelen festményekkel, hanem a Purim történetét ábrázoló pompás jelenetekkel. A király lakodalmát ünnepli Eszterrel, Hámán tepecsétellett Ahasverussal a végzést a zsidók kártásáról, Eszter és a gyászoló Mardochái találkozására Eszter Ahasverus előtt, böjti zsidók, Ahasverus Eszter lakomáján, Hámán megaláztatása, a bitófák, Mardochái diadala, Purimot ünneplő zsidók. És a caddik el-elmereng olykor egy-egy képen. Istenem milyen csodák, milyen csodák és mégis hányszor ismétlődtek, hányszor ismétlődnek! . . .

És az alakok, amint nézi őket, elvesztik laasan a vonásainkat, az egyes személyek jelképekké magasztosulnak. Hámán helyett az egész zsidógyűlöli világ áll előtte, Mardochái helyett az áldozott Israel, Eszter helyett a népet oltalmazó Sechins . . . Egy pillanatra

elkomorodik, aztán megpillantja szemközt az ajtó fölött lévő nagy betűket, amelyek az elpusztult Jeruzsálem emlékére hagyott festetlen sötétszürke folt helyén mintegy feléje intve hirdelik: „Mikor beköszönt Adár hónapja, örülni, vigadni kell!” . . .

És a dinavi cadik örül egész szívvel, egész lelkével. És minél közelebb jön Purim napja, annál jobban vesz erőt rajta a mámor. Néhány nappal az ünnep előtt, de különösen Eszter böjtién, már alig bír magán uralkodni, izgatottan jár a szobájában fel és alá tapsol, ujjong és mindenféle dalokat énekel, nótákat amiket a parasztok dudorásznak az utcán, nótákat, amiknél a nép mulatni szokott a korcsmában, de persze a cadik héber szöveggel énekl . . .

Mikor pedig este a Megilla-olvasáshoz mentek, a cadik is vásárolt magának a templomudvaron egy kis kereplőt és valahányszor Hámán nevét hallotta, együtt kerepelt a gyerekekkel, akiket ilyenkor alig lehetett lecsillítani. Sohse olvasta a Megillát maga, mint a többi cadik, mert annyira izgatott volt, hogy attól kellett tartani, olvasás közben kiszálhatna belőle a lelke a nagy örömtől . . .

Mikor másnap hívelvel együtt a lakomához állt, már egészen ittas volt, pedig egy korty sem került még a szájába. Sőt megeseit egyszer, hogy az egyik chászid megitta mindig a cadik poharából a bort észrevétel nélkül és a cadik mégis úgy lerészegedett, mintha ő itta volna meg . . .

Aztán következtek a purimi tréfák. Jöttek az álarcosok és a cadik figyelemmel hall-

gatta játékukat, közben egyet-egyet kurjongatva.

Ugy éjjeltájban már várni kezdték a Purim legérdekesebb tréfáját, amit a cadik maga szokott rögtönözni. Tavaly levelette fehér se-lyemkafiját és odanyújtotta kísérő gabbejének:

— Vedd fel és tégy te mindent helyettem!
De szerencsére ez az állapot csak rövid ideig tartott, mert a gabbe, aki hirtelen készenlétlenül ilyen nagy hatalomhoz jutott, majdnem felforgatta az egész világrendet . . .
Vajjon mit csinál majd a cadik az idén?
Az óra tizenkettőt ütött s a cadik megszólalt:

— Megyünk Ruszkára!
A chászidok ijedten néztek egymásra:
— Ruszkára, „Hámán fia” közé?
— Hiszen Ruszkán, ha az oroszok meglátnak egy zsidót, agyonülik! — rémildőzött a másik.

— Tavaly a határunk felé közeledek szegény Reb Hersele és megkövezték.

— Ruszkára! És éjtékor? És vasárnap!
— Együtt mulatoznak most ott mindnyájan a korcsmában.

— A duhajkodó emberek szét fognak bennünket lépni!

— Hiszen azt mondják, hogy husvétra be akarnak törni Dinavba, hogy legyilkolják a zsidókat!

A cadik nyugodtan ismételte:

— Megyünk Ruszkára!
Ki merne még kételkedni, ha a dinavi cadik kétszer mond valamit és még hozzá Purim este? . . .

Igy szólott a kancellár és erre azonnal mintával is szolgál a jelenleg uralkodó német szellem. A „Heilsülte für kranke Jüdische Kinder” gyógyintézetre adót vetettek ki, bár Németországban semmiféle hasonló intézmény nem köteles adót fizetni. Az intézet fellebbezett, mire a Reichsfinanzhof múlt év december 10-iki kelettel értesítette őket, hogy kizárólag azok az intézmények adómentesek, amelyek a német faj és vér egységhez tartozó faj-társakat kezelnek. Ennélfogva a beteg zsidó gyermekeket gyógyító intézet köteles rendes adót fizetni. Következtetés: beteg zsidó gyermekek szenvedéseit enyhítő és azok gyógyulását elősegítő intézmény, nem lehet a nemzeti szocialista világnézeti kormányzat megértő intézkedésének tárgya.

Ezt kövesse a mai emberiség. Így kíváná Hitler és rezsimje. Kell-e ennél többet mondani? Ugy véljük — nem!

Goga jobban gyűlöli a zsidókat, mint ahogy szereti a románokat

Talán kissé bátor ez a kifejezés, amelyet címnek adunk, de a lények ismerete erre enged következtetni. Tudvalevőleg a közegészségügyi minisztérium harcot kezdett ama epidémiák ellen, amelyek az ország különböző részében grasszálnak. Így például Basarabiában erősen dühöng a tifuszjárvány és más hasonló ragályos betegségek. A „Gazeta Basrabiei” szerint a miniszter 120 orvosi küldőt küldött ki a veszélyeztetett vidékre, köztük 36 zsidó orvost is. Goga Octaviannek, a finomlelkű költőnek nem az a fője, hogy a betegeket meggyógyítsák, de azt nagyon szívére veszi, hogy zsidók is vannak az orvosok között, akiket delegáltak.

Costinescu miniszter e támadásokra nagyon okosan és helyesen a következőképpen nyilatkozott:

— Lelkemben egy dráma játszódik le. Harminc rayon van az országban, amelyben nincsenek orvosok és gyógyszerek. Előttöm fekszenek zsidó orvosok kérvényei, akik menni akarnak ezekre a veszélyeztetett helyekre, de nem merem őket ki nevezni. Dacára annak, hogy egyes helyeken vigan tombolnak a különböző betegségek. Ezért arra kell kérjem, a román orvosokat, hogy jelentkezzenek azzal a céllal, hogy ezekre az exponált helyekre elküldhessem őket. Így tudnák legszabab bizonyítani nacionalizmusukat.

A gabbe megtette a kötelességét. Nem sokára készen állottak az udvaron a kocsi és a menet indulhatott. Az első kocsi legelő a cadik ült, mellette Reb Chajem, a muzsikus, aki három társával együtt orosz parasztnőkat hozott az egész uton. A cadik kísérelte őket énekelni és vele énekeltek az egész menet. Akik pedig látomások látásához is értettek már valamit, észrevették, hogy a hold kibúvik a felhők közül és a holdban ül Dávid király hegedül és hegedőjén ugyanazt a nótát húzza, amitők a kocsi énekelnek.

Három óra tájban a ruszka korcsmában nagy meglepetések történtek.

Az sjió kinyitott és a duhajkodó parasztlak nagy ámulatára belépett egy fehérszemkafános aggastyán, hosszú, fehér szakállán mintha borcseppek csillogtak volna és egész arca lángolt a mámorától. Mögötte jött négy zsidó muzsikus, félénken üpegték be a pálinkagőzös nagy terembe, hol a mulatozó parasztlak annyian voltak, hogy többben már el sem fértek volna. A többi hívek kint maradtak és a nyitott ajtónál várták az eseményeket.

A parasztlak álmélkodva néztek egymásra. A nagy meglepetésből nem bírtak szóhoz sem jutni. Némán helyet engedtek a furcsa vendégeknek. A cadik pedig odaszólt Reb Chajem muzsikusnak:

— Nótát!

És még mielőtt a muzsikusok hozzáfoghattak volna, rázendített a cadik az elillott híres nőára:

*Beteg szegény az Atyuska
Feküdti bamba, puska...*

Gyermeke iskolába jár?

Gondoljon egészségére!
Lássa el **SENLASLO** (Szt. László)
fertőtlenítő toalettszappannal Ült — Fehérit — Fertőtleníti
DENTONAL fogpasztával

Egy cernaui napilap azt a megjegyzést küldi ehez, hogy: nem lehet tudni, milyen eredménye lesz ennek a miniszteri felhívásnak, de az kétségtelenül megállapítható, hogy zsidó orvosok önként jelentkeztek szolgáltatásra. S ezért az önfeláldozó lelkükért érdemlik meg talán azokat az éles támadásokat, amelyeket a náci-szójó exponált indítottak ellenük? Ezt nemcsak a cernaui lap kérdezi, hanem románul zsidóság is, felfogásra való különbség nélkül...

Honnan származik a „Rasse” szó?

Két szó körül tömörült az utóbbi években Európa egyik legnagyobb népe. Az egyik név: *Hitler*, a másik: a „*Rasse*”. Hitler propagálja a „*faj*” szót és minden ami most történik Németországban, ennek jegyében történik. A f-j-örvület divatos lett és nem is gondolnak közben arra, hogy — még azt a szót is fölünk vették át.

Egy bécsi filozófus és filológus J. Storer most könyvet jelentetett meg, amelynek címe „*Wörter und ihre Schicksale*”. Ebben a könyvben szerepel a *Rasse* szó is, amelyről a könyv szerzője a következőket mondja: A „*Rasse*” szót, a németek nagy előszeretettel és könyörtelenül használják, de szerencsésükre nem kutatják a szó eredetét. Mert ha megvizsgálnák, könyörtelenül kiírtanák szótárukból, mint nem fajtiszta árja szót. A „*Rasse*” számita eredeti szó. „*Rasz*” arabul fonetikai, vezetői jelent és a héber „*ros*” szóból ered. — Mint roshahol, vagy roshasonoh. Az araboktól és szaracénoktól Európába került, előbb Olaszországba, ahol olaszosan „*razza*” lett belőle. Ezután a franciák vették át „*race*” néven, majd a németek „*rasse*” néven, amely így egy nemzet kezdetét jelent és mily érdekes, hogy ezt a szót is a zsidóknak köszönhetik a németek. Így állunk tehát ezzel a szóval is, amelyet a német szájlépő demagógia legjobban a zsidók

ellen használ fel — pedig ezt is fölünk vették. Nem elbizakodottság mondanja velünk, de a dolgok természetében rejlik, hogy évezredek óta az élet minden terén annyira állatódott az emberiség kultúrája a világ legrégebb kultúrnépének eszméivel, hogy azt még a nemzeti szocialista rezsim sem fogja tudni sohasem kiírni. Híába deironizálják az óstamenatúmot, meg az újat is, híába akarnak minden téren visszatérni a legősibb pogánysághoz, nem tehetik maradéktalanul, mert akkor jön egy általuk annyira favorizált szó, a „*Rasse*” is és vigyort mutat nekik. Ez is zsidóból származik...

— Romain Rolland Palesztináról, Dr. Jakob Klatzkin, a nagy zsidó filológus, aki Svájcban él most, levelet kapott Romain Rollandtól, a világhírű francia íróól, amelyben Rolland álláspontját szögezi le Klatzkin legújabb könyve, „*A jelenkor zsidókérdése*” kapcsán. Romain Rolland levelében többek között a következőket írja: „Teljesen megérem a cionizmus aktuális szükségességét. A széfszörőn élő és üldözötteknek kitelt nagy zsidó nép biztosítani akar magának egy területet, ahol a saját lábain állhat és újra megteremtheti egységét. Amint ön is tudja, elősorban internacionalista vagyok. Semmi sem gyűlöletesebb előttem, mint a fajelmélet, egyik fajnak a felsőbbbsége a másik fölött, bármilyen legyen is az. Segítsük tehát a világ Egyesült Államainak előkészítését!”

— Svájc és Palesztina között élénkült a kereskedelmi forgalom. *Bera*, 1936-ban létrejött kereskedelmi megállapodás erősen növelte a két ország közötti forgalmat. A múlt évben 1 800 000 svájci frank értékű árut vitt be Palesztina, (1935-ben 1 575 000 frankot) Vizont az export 398 000 svájci frankról 675 000 frankra emelkedett. Annál felülőbb ez az eredmény, mert tudvalevőleg a többi országokkal szemben az export és import csökkent az elmúlt évben.

A parasztlak összabujtak,
— Kéme! — suttogta halkán az egyik.
— Álarcos kéme! —
— Vigyázzunk! — adták szájról-szájra:
— Vigyázzunk!

A cadik pedig beferezte a reitegelt nótát, aztán a parasztlak felé fordult.

— Hát ti nem tudtok mulatni? Hát nektek muzsikusok sincsenek? Hej, Vaszil korcsmáros! Bor! Mindenkinek! Itt a bankó!

A poharak megteltek borral, az égető pálinkához szokott parasztlak habozva, félénken nyultak a drágs, pazar italhoz, egyike másikra mégis meg merete kockáztatni, felhajtotta, példáját követték aztán a többiek is. Reb Chajem, a muzsikus és bandája vig nótába kezdett, a cadik pedig megfogta karjánál az egyik öreg parasztlakot.

Hej, hogy hívnak?

— Matyu.

— Jer táncolni, Matyu!

És a cadik átkarolla a derekát és vitte táncolni.

Nóta nótát követelt. A meglepetést elkergette a bor. Lassan izzani kezdett a hangulat, de amikor a parasztlak a történeteket átgondolhatták volna, már mindegyikük ott táncolt egy-egy chászid korján. Közben pedig kihörpintettek egy-egy telet poharat és a cadik kocintott mindegyikkel.

— De jól tudjátok a nótáinkat! — szólt meghatottan az öreg Matyu. — Isten tartson meg benneteket.

— Isten tartson meg benneteket! — felelt a cadik. — Tudjátok-e, hogy ma Purim van?

A mámoros parasztlak nem értették a kérdést. És a cadik ismételte.

— Zsidó ünnep. Hámán el akart beannak pasztilani.

— Akasztófáraló! — kiáltotta a felhevült Matyu.

— Fel is akasztották! — felelt a gabbe.

Reb Chajem muzsikus bandája megtelt új nótára zendített és az egész társaság lemet táncra perdült.

Hajnalgig tartott a mulatság. Mikor pirkadni kezdett, a cadik a kocsi után kiáltott és a társaság ellindult hazafelé. A parasztlak önfelédten kísérelték a falu végéig. A friss hajnali szél megcsapta arcukat s kiszivta belőle a mámort. A parasztlak visszafordult lesütött szemekkel. A cadik pedig odaszólt híveinek:

— Későn érkezünk haza, imádkozzuk a „*Semá*”-t.

Mikor hazaérkeztek, a cadik a köréje gyűlt híveknek a következőket mondta:

— Sokan csodálkoztok, ugye, sokan féltek, hogy vétkeztek? Hiszen tudjátok, hogy a midrás szerint azért fenyegette akkor őseinket a verzedelem, mert eltek Ahasverus Jerkomájából és illak Ahasverus borából. Én meg azt mondom nektek: amit mi az éjjel tetünk, szebb cselekedet volt, mint akkor Mardochái és Eszter bűjtölése és a mi Purimunk nagyobb volt, mint akkor Mardochái és Eszter Purimja...

Mert ti nem tudjátok, mit tetek volna Hámán fial...

Smarjahu Levin:

PURIMI EMLÉKEK

Előkészületek a Purimspielre. — Purimi sütemények. — Eszterböjtje. — A Megilla-olvasás. — Tüntetés Haman ellen. — „Slach-Monesz” küldés. — Purimi lakoma. — Purimspiel. —

Smarjahu Levin, a Jeruzsálemben nemrég elhunyt cionista vezérferfi két hatalmas kötetben adta ki gyermekkori emlékeit: „Kindheit im Exil” címen. Az orosz zsidóság népi, vallási és kulturális életének nagyszerű képét festi e műben. Ma, amikor a szovjet már-már teljes pusztulással fenyegeti ezt a zsidó népet, különös jelentőséggel bír az elhunyt Smarjahu Levin munkája. A jövő generációk talán csak ebből fogják megismerni a kis orosz „városkák” zsidó életét. A könyv minden fejezetében — a magunk gyermekkora is boldogan ismer rá.

Szindarab, ahol a szerzők adakoznak

Nyomban Sevat hó 15-ike után a mi városkánk éledni kezdte: Purim közeledett, az ünnep, amely a zsidóknak akkor ellenségük: Hamán fölötti győzelmének az emlékeztetőre volt szánva, Ahasvérus király, Eszter és Mordecháj idejében, Purim ugyan nem számít az u. n. nagyobb ünnepekhez, ez azonban nem jelenti azt, hogy Purim ne volna a legvigább és a legkedvesebb ünnep. És ha a swislowici zsidók különösen nagy örömmel néztek az ünnep elé, úgy ez nem annyira magáért az ünnepért történt, mint inkább a Purimspielért, az egyetlen rendezvényünkért, amely valamelyest hasonlított a színházhoz.

A swislowici Purimra abban az időben két nagy előadásra készültek: Eszter történetét és Józsefnek testvérei által való eladásának a történetét készítették elő.

Az első darab a Purim hagyományos játéka, melyet minden évben megismételnek. Meg vannak a begyakorolt színelőzői a darabnak, kik közül egyesek néhány év óta megtartották a szerepüket. A másik darabra azonban új erőket kellett szerezni és a szerepek elosztása a városkában sok lármával és izgalommal járt. — Minden szerepre ugyanis több pályázó akadt, úgy hogy igen gyakran bívaló jelöltek is vissza kellett utasítani. Ebből veszekedések keletkeztek, amelyek a jelöltekkel azok családjaira és a családokról a barátokra szállottak át, úgy, hogy az egész város csak úgy viharzott az egyes igények, ambíciók és ellentételek szenvedélyes harcában.

Ezeknek a játékoknak a főrendezője és szervezője egy Bentsche nevű ifjú volt, aki már Kievből is járt és valódi, igazi színházai is látott. Hogy minél fényesebben lehessen a darabokat kiállítani, Bentsche egy alapot teremtett. Erre az alapra mindenkinek adakoznia kellett, aki a darabokban szerepet akart kapni. A költségekhez való hozzájárulás összege a szerep fontosságához és a szerepre eső szövegsorok számához képest alakult.

A legdrágább Fáraó és Ahasvérus szerepe volt. Ezek fizettek a legtöbbet. Azután következett Hamán és József, majd Jákob és Mordecháj, Wajzoszo, Haman legkisebbik fia, az Eszter-legenda bolondja, adómentesen került ki a szereplők közül. Egy másik szempont is irányadó volt a szereplők költség-hozzájárulásánál. Ha az illető szerep nagyobb kiadásokkal volt összekötve, a szereplőnek többet kellett áldoznia. A királyok katasztrófáiban költségesek voltak és miniszterek csak alig valamivel olcsóbbak. De Jákob és Mordecháj két közönséges, öreg zsidó volt és Jákob részére kosztümöt ingyen lehetett kapni a rabbtól, míg Mordecháj, akinek rongyos koldusruhában kellett megjelennie, a vízfordó szögától kaphatta kölcsön a kosztümöt. A darab végén Mordecháj természetesen fontos személyiség lett: elfoglalta Hamán helyét. Mint hogy azonban Hamán közben felakasztották, az ő ruháit most már Mordecháj használhatta — pompás gazdasági fogás és egyben finom, szimbolikus cselekmény.

Mialatt a purimi játékokra való előkészületek nagyban folytak, városkánk zsidósága kisebb feladatokkal volt elfoglalva, amelyek hozzátartoztak az ünnep fontosságához. A leg-sürgősebb feladat volt a fiatalok részére megfelelő purimi kereplőkről gondoskodni. A kereplő egy egyszerű, nagy lárna elődézésére alkalmas szerszám, amellyel a gyerekek a purimi istentisztelet alatt a templomban megváltásuknak adták kifejezést, valahányszor Hamán neve elhangzott. Ez a kereplő volt a legerősebb fegyverre az ifjúságnak abban a harcban, amelyet a templomban a Megilla olvasása alatt „Hamán, Hamdata fia, a zsidók üldözője” emléke ellen folytatott.

»Homentásch«

A purim előtti nap böjtnap, emlékeztetőül Eszter királynő böjtjére, amelynek aláveteite magát, mielőtt királyi férjéhez indult. A pompás, dióval és mákkal töltött háromszögű lepény — „Hamánzsebeknek”, „Homentásch”-nak hívták — igen nagymennyiségben készült. Már a formája is külön élvezet volt. Sem kerek nem volt, mint a zsemlye, sem hosszúság mint a kifli, mindaitól, amit egész éven át ettünk teljesen eltért: különös sajtóságos jellegzetes háromszögletű különlegesség, olyan névvel, amely maga is sajtóságos: „Hamánzseb”.

A felnőttek ezen a napon böjtöltek, de nem volt ez a böjt a naptár legfontosabb böjt-napja. A mi zsidó böjt-napjaink rendszerint párosával csoportosulnak, jellegzetességük szerint: fehér és fekete böjt, hosszú és rövid böjt, férfi és nő emlékeztetőre való böjt. Ebben az összefüggésben a fekete böjt a tiszta-beav, Áv hó 9-ike, a jeruzsálemi templom elpusztulásának a napja volt. A fehér böjt az engesztelő nap böjtje, a hosszú böjt Tamuz 17-ike, az a nap, amelyen az első rést ütötték a szent város falain, a leghosszabb napja az évnek, a rövid böjt Tévész 10-ike. A „himnemü böjt”, a Ros-Hasana utáni napon megtartott Gedalja böjtje, Palesztina legutolsó kormányzója megdöntésének emlékére, a „nőnemü böjt” a Purim előtti Eszter böjtje. Edesanyám különös kedvvel tartotta ezt a böjtöt, már csak azért is, mert egy asszony tiszteletére van rendezve. De mialatt böjtölt, reggeltől estig a purimi sütemények elkészítésével foglalkozott. Én pedig ott settenkedtem körülötte, hogy a különféle inyenc falatok hulladékeit és maradványait élvezhessem.

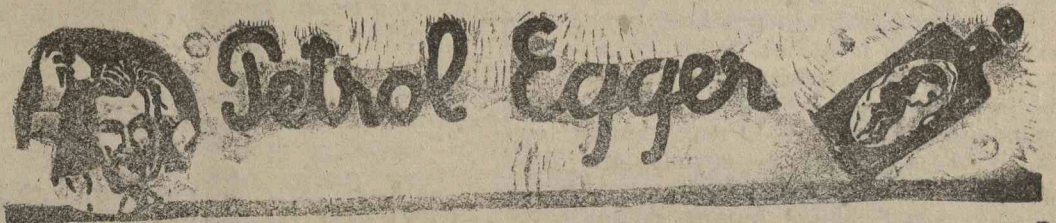
Működésben a kereplők

A Megilla (Eszter könyve) recitálása a purimi istentisztelet alkalmából régi hagyomány alapján Reb Juda templomelőjáró különös joga volt, akinek szigorú külsője ellentétben állott Jovialis természetével. Purimra egész kis hadsereget szervezett gyerekekből, akik a Megilla felolvasása alatt gondoskodni fognak arról, hogy Hamán emléke élve meg ne menekülhessen. Mi, gyermekek tehát visszafojtott lélegzettel vártunk a Megilla III. fejezetére, amely-

ben első ízben fordul elő Hamán neve. Az első két fejezet alatt, mint a katonák, akik ugyanis a rohamot jelző trombitaszóra várnak, megfeszített izmokkal szorítottuk tenyerünkben a kereplőket. Amikor aztán a Reb sikkáról elhangzott a szó: Hamán, fűszaggató dühögés reszketelte meg a templomot, amelybe vagy száz kereplő furiozója vegyült, amiket ugyanannyi fiatal kéz forgatott extázisban. Egyes felnőttek, akik méltóságban alulnak tartották a kereplőt, de sokkal emberibb-bek voltak, semhogy a tréfából ki akartak volna maradni, hosszú botokat hoztak magukkal és a pokoli lármát azzal fokozták, hogy ezekkel a botokkal verték a padlót és az impulstusukat. A Megilla felolvasója perceként nem tudta folytatni felolvasását. Ezzel azonban még nem volt vége a jelenetnek. Hamának a teljes neve a Megilában: „Hamán, Hamdata fia, a gagita”. Amikor a recitátor folytatta és a Hamán név után az őseket, a családját emlegette, újra kiüört ugyanaz a lárna és Reb Juda, aki szerette a gyermekeket és szeretett velük játszani, kedvét lelte ebben a tumultusban és nem mutatott semmiféle türelmetlenséget. Sőt! mintha bátorítani akart volna bennünket. Valahányszor a Hamán név következett, pillanatnyi szünetet tartott. Ezen szünet után, amely alatt a várvavári szó, mintha már a levegőben lógott volna, hirtelen felénk vágta a gyűlöletes szót: „Hamán”. Akármilyen kicsinyek voltunk, jól tudtuk, hogy Hamán nincs jelen a mi templomunkban, hiszen egyfeljleg nem lehet nálunk is és a világ összes templomaiban. De megértettük őszintén ennek a cselekedetünknek szimbolikus jelentőségét. Mindenütt voltak Hamánok, a zsidók nagyobb és kisebb ellenségei. És mi ezeknek a gonoszságát akartuk megboszulni. Ha tüntetéssel és lármával önti lehetett volna, úgy a világ Hamánja a mi purimi tüntetésünk után soha új életre nem kellet volna. De éreztük, hogy azok a csepások, amelyeket mi a levegőben adtunk le, nem maradhattak hatás nélkül. Valahogy éreztük kellett a világ Hamánjainak tagjaikban a mi örült támadásunkat. És az elégtétel bizonyos jóleső érzése töltött el bennünket: leszámoltunk a zsidó nép ellenségeivel . . .

És kiéreztük az ünnep jellegzetességét a különös melódiából is, amely a Megilla felolvasásának a sajtósága — a guny és a győzelem bizonyos motívumai ezek. Sem a melódia, sem az ünnep nem volt komoly. Mindenkin mulattunk, kineveltünk egy rég legyőzött ellenséget, örültünk bukásának. Reb Juda megértett minket és a különös Eszter históriának még különösebb színt adott azzal a szarkasztikus hanggal, amellyel a Megilát nekünk előadta. Mintha Hamánt megszemélyesítve látta volna maga előtt. Teljesítményének a csúcspontja azonban az volt, amikor Hamán tíz fiának a nevét olvasta. Simán, gyorsan, egy lélekzetvételre kell ezt a tíz nevet olvasni — forró falat, amelyet hirtelen

Hull a haja? Korpázik a fejbőre?

Megszünteti a korpázást, megállítja a hajhullást!

Minden gyógyszerárban és drogueriában kapható!

fejfájás ellen Bereznás paraxilla!

kell lenyelni, ha nem akarja az ember a nyelvét elégetni. Mintha hihetetlen gyorsasággal egy zsinórra fűzte volna fel mindezeket, hogy azután apjuk oldalán őket is felakassza. Csak az utolsó névél, Hámán legifjabb fiának; Weizoszó nevével, amely a zsidó képzeletben nevelés és megvetett jelentőségű, — csak itt tartott egy kis szünetet. Itt megpihent.

A muzsik nem testvér, a purim nem ünnep

A purim előestje egyáltalán nem volt ünnepnap. Csak abban különbözött a többi estétől, hogy Hámán süteményt keptünk. Egy régi közmondás azt mondja: „A muzsik nem testvér, a rubel nem pénz, a malária (kadasz) nem betegség és a purim nem ünnep.” Ez azonban csak az előestére vonatkozik, mert a másnapi purimnak az estje az év legvilágosabb napját közé tartozik.

Purim reggelén másodszer került felolvasásra a templomban a Megilla. És újból ugyanazzal az ellenséges demonstrációkkal kísérik Hámán nevét. De miként a tiszta bevitel sietelmét másnap reggel már nem tudjuk olyan mélységes fájdalommal elsírni, mint előző este, úgy a Megillánál is reggel már némi flakóit vallottunk felháborodásunkkal. Hiába, nem lehet parancsra másodszer is ugyanazzal a szenvedéllyel és ugyanazzal a hevesességgel sirni, vagy dühöngeni! Purim reggelén is forgattuk a kerepeleinket, veriük a padokat, de már csak kötelességtudásból és amikor a Megilla második felolvasásának vége volt, nem volt az az érzésünk, mint előző este, hogy döntő győzelmet aratunk a zsidók lérelhetetlen ellensége fölött. Amikor a templomból kijövet az összes üzleteket nyitva találjuk, még jobban ellárolodtunk az ünnepi hangulattól. Csak késő délután, amikor az üzleteket bezárták és a purim lakomára az utolsó előkészületek megtörténtek, állott újra helyre az ünnepi hangulat.

Hivatásos és személyi ajándékok

Az üzletzárás és az esti ünnepi lakoma közötti idő a purimi ajándékok (Schlachmoresz) küldésével és elfogadásával telt el. Órákon keresztül látni lehetett a házról házra járó küldőcsoportokat, akik fehér szalvétával letakart tárgyokat és tálat vittek sietve ide és oda. Az egyik kihordó a másik után érkezett hozzánk, a barátok és rokonok ajándékaival. Kétféle csoportja volt ennek a purimi ajándékoknak: a személyi és az u. n. hivatásos ajándékok. Ez utóbbiak a hírközvetítő alkalmazottaktól, a kántortól, a templomi és fűrdőszolgáltól és a vízfordítól érkeztek. Ide tartozott még bizonyos szegény özvegyeknek a küldeménye, a sábesz gaj (a szombati munkák elvégzésére alkalmazott nemzsidó szolgáló) és a tiz hivatásos imádkozásra alkalmazott emberek küldeménye. Csak a község rebbija nem küldött sehogyan ajándékot — bár ő mindenkitől kapott. — Ő nem hódolt ennek a szokásnak. Ezek az úgynevezett „hivatásos ajándékok”, úgy ahogy érkeztek, vissza is mentek küldőjükhöz. El sem vettük belőlük, de hozzá sem tettünk. Csak néhány pénzdarabot raktunk a tányérra és azután visszaadtuk és üdvözlőnként küldtük az ajándéko-

zónak. A küldőnc is kapott egy kis borralvalót.

Egész más volt a társadalmi, illetve személyi ajándékozásoknak a formája. Itt nemcsak alaposan vizsgáltuk az ajándékot, hanem a társadalmi értékek mérlegére raktuk és megszámláltuk, megvizsgáltuk és megbecsültük minden oldaláról a küldeményt. És becsület dolga volt, hogy a viszonzásképpen küldött ajándék valamivel szebb és előkelőbb legyen, mint az, amit mi kaptunk. Végtelen gondosságra, számításra, mérlegelésre volt szükség, hogy az ajándék a megajándékozott tekintélyének és az őt illető megilszteltetés fokához méltó legyen. Az én anyám különösen komolyan vette ezt az ügyet, de más is. Mikor azután édesanyám az egész névsort végignézte és röviddel a purimi lakoma előtt az utolsó küldőncöt is elintézte, a megkönynyebbülés sóhajával ült le, arcáról eltűnt a gondterhes kifejezés és fellelegezve mondta: „Hála Istennek, az utolsó tányért is elküldtem. Remélem, hogy senkit sem bántottam meg, mindenképpen meg lesz elégedve!”

És vajjon mi körül forgott ez a sok izgalom és fontoskodás? Egy darabka sütemény, egy darab torta, egy pár mézes vagy mákos pogácsa körül. De Swislowic zsidós életének háttérében ezek a kis apróságok óriási fontosságot nyertek.

Eszter főtt borsója

Egy rövid családi találkozás nagypapánál és azután hazamentünk a nagy purimi lakomához. Az asztal gazdagabban volt terítve, mint máskor. Különböző ételek és italok, sárga fonatú kalács az asztalon, amelynek két szélén nehéz, héliagu ezüst gyertyatartók ragyogtak be fényükkel ünnepi otthonukat. Az asztal közepén, a hatalmas ezüst gyertyatartók mellett három csomócska főtt borsó volt. Érdeklődtem anyámnál, mit keres ez a plebejus eledel ebben az előkelő társaságban? És ő megmagyarázta nekem hogy ez a borsó Eszter királynő rendkívül jámborságára figyelmeztet bennünket. Mert Eszter „jó zsidó leány” volt. Bár őt élt a nagy király dúsz, de tisztálatlan asztala körül, nem nyult semmi ételhez, amit eléje raktak. Hámán, a gonosz, aki ismerte a zsidók törvényeit, nem bírta a királyi palotában a sochet jelenlétét. És Eszter ezért minden ünnepi lakomán megelégedett egyszerűen főtt borsóval és babbal.

Most végre elérkezett az ünnepi vacsora fénypontja a mi számunkra a gyerekek számára. Szélesesen kitértek az éjtők és bevonultak — egy csapat gyermektől és felnőttől kísérvé — a purimi játékosok. A mi ebédlő szobánk ugyan a legnagyobb volt Swislowicban, erre az alkalomra azonban tulkicsinynek bizonyult és a nagy tolongásban ilyen követelőző hangokat lehetett hallani: »Engedjtek be, én a Hámán testvére vagyok. Csináljatok utat nekem, én a királynő bátyja vagyok.“ És amikor végre csend lett, megkezdődött a játék.

Én természetesen minden szereplőt személyesen ismertem és végig megmondhattam volna pontosan, hogy ki rejtőzik ez alatt a kócszakál alatt, vagy kit takaranak ezek a leányruhák. De valami tiltakozott bennem az illuzó szétszakítása ellen és éretem, hogy ezek a fluk — bár ugyanazok, akiket én ismerek, de mégsem ugyanazok. És amikor

A haladás korszaka

Miskroszkóp fölé hajolva a világ legkülönbözőbb táján ezer és ezer szaktudós vizsgálja felszeletelt állati és emberi agyvérseket. A gyakorlati pszichofizika, pályaválasztás, gyógypedagógia, pszichohigiénia, Pavlov-ista idegkutatók, letekről írott följegyzések könyvtárakat töltenek meg, de hol vagyunk még attól, hogy mindent tudjunk és az alatos betegségeket, amelyek szerveinkbe belopóznak, ártatlanná tesszük. De az emberi agy tovább kutat és tovább megy, mint ahogyan nemrég Amerikában felfedezték már világhírű „Gastro D.” is forradalmastolta a gyomormegbetegedések gyógyításának módját. 10—15 éves idült gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegségeket egy rövid kúra (3—4 üveg) teljesen meggyógyítja.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucureszil, Calea Victoriei 124.

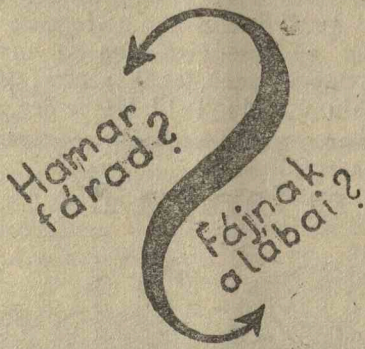
Wasi, egy fiatal Jesiva böcher, asszonyruhában, fején koronával és elfátyolozott arccal az első szavakat szinte virulázta, mondván: „Ó, bár lennék egy kis virágocská, ó, bár lennék egy kis madárka, vagy akár egy kicsiny fergecske”, akkor mindenkinek a ezire egyült-érezelt a szerencsétlen királynővel. *Ahasverus* a maga egész dicsfényében, ridegen, szótlanul ült a trónusán, amint az egy ilyen nagy királyhoz illik. És azután megszólalt *Mamuchan*, a király kamarása: „Jöj, ó jöj be Hámán királyfi!” Mire maga Bentische lépett be, elegánsan, jelmezben, büszke lépésekkel, fennhéjázó testtartással megállt és a játékosokat és nézőket egy megsértett generális, sőt tábornok vad tekintetével szíve megdermesztette. A swislowic zsidók sohasem láttak színházat belülről, de érzésük azt mondta nekik, hogy itt nem egy közönséges falusi purimi játékos áll, itt olyan férfit látunk maguk előtt, aki kiismeri magát egy rendezésben, mint a színjátszásban. Mielőtt még egy szó is szólt volna Bentische, horzalom futott végig a tömegben: itt állott Hámán, a zsidók lérelhetetlen hatalmas ellensége. Dühös arcvonással, epás nézése, kiívó magatartása mintha azt mondta volna: „Itt áll a ti elnyomótok, aki a megsemmisülés kapujáig üldöz majd benneteket!”

A játék mindegy fél órát tartott és utána szünet nélkül következett a második darab: „Józsefet eladják testvérei”. Ez a rászás nem volt szerencsés fogás. Mert Wasi, a királynő, most egyszerre Pulifár felesége lett, Hámánból: József és Mardechájából: Jakob. És a szoba közepén egy nagy hordó állott, ez jelképezte a vermet, amelybe Jakob elkényeztetett kedvencét idősebb testvérei bedobták.

Az előadás után lakoma következett és Bentische egész este Swislowic ünnepelt hőse volt. Ezen az estén sokáig maradtunk fent. A felnőttek is álmosak lettek és én sem tudtam egészen nyitva tartani a szememet. Gondolataim összevissza kuszálódtak: Hámánzsebek, Megilla, kereplő, dráma, lakoma, szakállak egyik a másikba oivadt bele és az egész keverék lassan ködszerűen elfűnt lelkem sötétebb rékeszelben. Végül minden álomba süllyedt, egy olyan nép vakmerő és soha véget érni nem akaró álmába, amely mindig sarkában őrez egy léthatatlan ellenséget...

— Miért szaporodik napról-napra a Nivea-fogpaszta hiveinek száma? Ezt szokták kérdezni az emberek. Azért, mert a Nivea-fogpaszta nemcsak kifűnő izű és a fogakat egészségesen és tisztán tartja, hanem még nagyon olcsó is; ez az egyetlen fogpaszta, mely a fenti tulajdonságokat egyesíti. Őa talán még nem is ismeri? Akkor annál is inkább ki kell próbálnia! Mási, mint Nivea-fogpasztát, nem fog többé használni!

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

Vegyen „Aesculap”
talp betétet

HIREK

Naptár 5697

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Adar 8, febr. 19.

Szombat: Adar 9, febr. 20. פ' וזכר

Heti szidra: תצוה

Heti haftóra: כמ'ה צבאות

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.39

gyertyagyújtás 5.49

Istentisztelet kezdete 6.00

Szombat befejezése 6.54

Szerdén febr. 24 én תענית אסתר (Ester böji)

Csüörökön, febr. 25-én פורים (Purim)

Pénteken, febr. 26 án שושן פורים (Susán-Purim)

Amalék emléke

Purim 5697

„Emlékezz rá, hogy mit tett neked Amalék az úton, amikor kivonultatok Egyiptomból. Megtámadott és megrohanta az elgyengülteket és lemaradozottakat: amikor fáradt és ernyedni voltál — és nem félt az Örökkévalótól!”

A bosszu és haragtartás tiltott nekünk a Tórában. Ha még is azt írja, hogy tíncegész zécher Amalék, írd ki még Amalék emlékeit is, akkor ennek más lehet az értelme. Inkább az, hogy a tanulságokat ne felejtsük el, amelyet ebből a találkozásból meríthetünk.

Miért kell emlékezzük Amalékra? A midrás ad erre magyarázatot. Hol találjuk Eszter királynő nevét a Tórában? Onauchi hástér ásztir ponáj, Isten elrejté arot Izrael előtt. Mert idegent istenekhez fordult. Eszter neve, mint olyan, nem fordul elő a Tórában, mert hiszen sokkal később élt. A midrás csak mélyértelmu szójátékot csinál, amikor azt mondja, hogy az „asztir” szó, Eszter nevének belüli foglalja magába. Izrael az idők folyamán elpártolt az Örökkévalótól és bálványimádásba süllyed, ezért leveszi rólu a védőkarját és hagyja, hogy idegen népek járma alá kerüljön. Ekkor rejti el arcát edük és akkor hiába mondják „hol van a zsidók Istene” aki megvédi őket.

Ahasvérus idejében is így volt. Az Ur neve nem is fordul elő a megillában. Hámannak, Amalék vadakának már csaknem sikerült irtóháborúja a zsidóság ellen, de már készen volt a balzsam a fájó sebre: Mordechaj személyében. Mordechaj, aki egyszer megmenti a király életét az összeküzdöttől. S azután: egyetlen reménységük, Eszter királynő, aki megkérdi, hogy miért e nagy kétségbeesés? Lehetséges volna, hogy Eszter királynő nem hallott volna arról, hogy Adar 13-án, kipunzillják népet, amelyből származik? Tudta — mondja a midrás, csak azt nem tudhatta, hogy mi Izrael népének nagy bűne, amelyért nincs számára az Urnál megbocsátás. Má ze, vól má ze, kérdésben utatás történik a fiz parancsokat kezdhetülre. Ez ellen vétett a nép és abból a körülményből, hogy három napos általános böjtöt rendelt el Eszter, következik, hogy a mido kneged mido

Fogászati rendelő

S. Káhán

București, Str. Bibescu Voda 24

Telefon: 30.875

Rendel: d. e. 8-tól este 8-ig

Kellemesen habzó
Csodálatosan üdítő
Fogpaszta

alapján, azt látjuk, hogy a zsidók résztvevtek olyan lakomákon, ahol tiltott ételeket szolgáltak fel.

Emlékezzél Amalékra — mondja az írás. Amalék előtt és után is mind a mai napig sohasem szűnt meg a gyűlölet, a zsidó nép ellen. Az amalekiták gyűlölete azért volt sajátos, mert indokolatlan volt. Akkor tört rájuk, amikor a pusztában vándoroltak. Nem élt népek között, nem volt „kizsákmányoló” nem volt „kutmérgezõ”, nem mondhatták azt amit Hámán: vadoszéhém sajnajsz mikol om, senkinek semmiben sem volt utjaban fegyvertelenül vándoroltatott a pusztában és mégis támadott — Amalék. És amikor Amalék támad, mindég csak a kishitűeknél, a gyengéknél gyõz, akik nem hisznek és nem bíznak elégé. A bátrak, a hűdök, az igazhűdök, soha nem kell féjjenek Amaléktól.

Az asszimiláció karjaiba vetették magukat a zsidók. Azt hitték, ha együtt esznek másokkal, ha eltűnnek, ha a kaméleon szerepét vállalják, akkor nem érheti őket az amalekiták részéről sohasem bánatalom. Hámán késõl vadaknál felbresztették őket ebbõl az álomból. Látjuk Németországot, mint példát erre. A Harmadik Birodalom uralma óta újra teli vannak a zsinagógák és új zsidó intézmények letesülnek nap, mint nap.

Ezt a szomorú példát kell lássa maga előtt, minden galutbeli zsidó és azok is, akik a Szentföldön élnek és dolgoznak. Sõt! Azoknak még inkább ügyelni kell a szent törvényekre, hogy ne legyen chilul sabbosz és ne szegjék meg az étkezési törvényeket. Mert Amalék résen áll és latiparla mindazokat, akik tévovázók, akik kishitűek, akik nem állnak százszázalékosan a Tóra törvényeinek alapján. S ha ez beteljesedik, akkor remélhetjük, hogy beteljesednek Mordechaj szavai: revách, vóhacolo jádmaid lájhüdüm, hogy az annyira áhított jobb idők megvalósulnak és a zsidó nép végre annyi szenvedés után, nyugodtabb menedéket és megélhetést találjon ezen a világon...

Sanctolau Mare.

Dr. Feldmann Samuel,
jbrabbi.

— Meleg ünneplésben részesítették Hubermant Londonban. Az Anglo-Palesztina Club nagyszabású ünnepséget rendezett Hubermann Bronslávn, a világhírű zsidó hegédümlvész tiszteletére londoni tartózkodása alkalmából. Az ünnepségen résztvevtek az angol zene élet legkiválóbb reprezentánsai és számos diplomata is. Így Jan Masaryk Csehszlovákia londoni nagykövete, gróf Raçynski lengyel nagykövet képviselőjében gróf Michaelowski, James Rotschild, Lord Melchet, báró Frankenstein osztrák nagykövet és még számos más közéleti és politikai előkelőség. Masaryk nagykövet ünnepi beszédében kijelenti, hogy büszke arra, hogy egy ilyen nagy muzsikuss és európai ünneplésében részt vehet. — Meggyőződésem — mondotta Masaryk — hogy Európának ezekben a drámai pillanatokban szüksége van az olyan emberekre, mint Hubermann, aki emellett, hogy a

zenei interpretálás tisztaságát a legmagasabb csúcra emelte, olyan humanista eszmét testesít meg, amely egyedül alkalmas arra, hogy Európát megmentse az ellenségeskedés veszélyétől. Eután gróf Mihajlovski a lengyel bölcsesség nevében beszélt. Klemel, hogy Hubermann nemcsak a zenei világ, hanem az egyetlen kultúremlékesség hódolatát is bírja, mert az emberiség eszméjéért legalább olyan nagyot és sokat tett, mint a muzsika világában. Beszélt ezután a palesztinai Hubermann orchester kiváló teljesítményéről, majd örömmel ad kifejezést, hogy Lengyelország saját polgárának tekinthet egy ilyen kimagasló egyéniséget, mint Hubermann. M. Stef Israel házában külön fogadtatásban volt része Hubermannnak, amelyen az angol farsang résztvevőivel együtt részt. Dr. Welzmann köszöntötte elsőnek Hubermant és rámutatott Palesztina érdekében tett teljesítményeire. Hubermann meghatottan válaszolt a közönségre és személyes palesztinai impresszióiról beszélt. Midõn először járt Palasztinában csodálatba ejtette az a hatalmas zenei és kulturérdeklõdés, amely itt a legerősebb néprétegek sajtója. Ez adta számára az impulzust, hogy megszervezze az orchesterét. Stef asszonynak külön köszönetet mond, hogy segítségére volt munkájában. — Itt említjük meg, hogy Hubermann február 9 én Prágában adott freretikus siker mellett koncertet.

— Clujon, ha jól akar étkezni, akkor keresse fel az ardeali zsidóság által legjobban látogatott Mátyás orih. kóser éttermét. Calea Regele Ferdinand 33 sz. Uránia palota.

— Magyarország egyik legnagyobb városában önálló s bevezetett üzlettel bíró, vallásos, 40 éves, izr. kereskedõ, kinek jelentõs vagyona van élettársul keres olyan vállalkos és intelligens, házias urileányi, kinek 15—20.000 pengõ hozománya van. Bõvebbet „Julius” agenturánál, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

— Vínai svász, jó állapotba, megvételeire kerestek. Cím: „Baltirs” Braşov, Str. Voey. Mihai 3.

Kellemesen,

gyorsan és jól

borotválkozik

ha

„Raso-Pastá”-t

használ!

Gyártja:

Ioan Breckner S. A.

Alba Iulia.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb
találkozó helye Bucurestiben

KATZ orth. kóser restaurant
București, str. Carol 32. I. emelet.

— Megrohamozták a varsói Palesztinahivatalt. Varsó. A revizionista Brit Trumpeldor szervezet tagjai, kedden megrohmozták a Palesztina-hivatal helyiségeit, összelörik a berendezését és meglátogták a tisztviselőket. A rombolás hírére előzetes rendőrök 46 tüntetői letartóztatták. A tüntetők oka, a betárok bevándorlását tilalma volt. A Palesztinahivatal nem ismeri el a Betárban szervezett cionisták jogait, hanem minden egyes személyt külön klasszifikál és a hacsarakules szerint adja meg nekik a bevándorlási engedélyt. A Betár vezetősége viszont azt követeli, hogy ismerjék el kollektív jogait és mint Betár szervezetnek adják oda a certifikátokat.

— A litván cionisták együttes konferenciája. Kaunas. A Mizrahi, az általános cionisták és a zsidó állampárt március 7-én együtt ülést tart Kaunasban. Ezen a gyűlésen főleg a bevándorlási certifikátok elosztásának kérdését vitatják meg, nehogy olyan tumultuozus jelenetek ismétlődhessenek meg, mint a varsói Palesztina hivatalban.

— Ahogy a Stürmer zsidó halottak ellen harcol. A „Stürmer” ez évi 5 száma olyan cikket ír újra, amely a legnagyobb felháborodást kell kiváltsa, minden emberből, akiből még nem veszett ki az emberszeretet és megértés. Képet is közöl a Stürmer, amely egy gyászmenetet ábrázol, amelyen egy halottat visznek és mögötte néhány asszonyt is látni. A szöveg a következő: „Zons”-ban, meghalt Frankenné nevű zsidónő. Nem nagy eszt, de hogy megemlékszünk róla, az azért van, mert német fajtársak vettek részt a temetésen, főleg német nők, akik megtiszteltetésnek vették, hogy az utolsó útjára kísérhessék ezt a zsidó nőt. Talán hálából, amiért Franken asszony, romlott virsilit árult egész életén át. Mát nem tudják ezek az asszonyok, hogy a Talmud előírja, hogy nem zsidóknak dögust kell árusítani. Nem tudják ezt a zonsi népiársak? — A nemzsidó „halottvivők” között voltak: Derix asszony, Richrath asszony, akinek férje városi tanácsos, Görgegné, Filckné, Liberstusné, Sendenné és Schreinerne. Felhívjuk figyelmét a téli segélyakció intézőinek, hogy ezeket az asszonyokat figyeltesse és ne adjon nekik semmit, hálából azért mert egy zsidó nő temetésén résztvettek. Mindenesetre „különletést” érdemelnek, amiért olyan izlésük van, hogy a „kiválasztott nép” egyik halottját utolsó útjára kísérik.

— Hülés legjobb orvossága a DIANA-sósborszesz.

— A palesztinai munkás-összeüt-közések tovább tartanak. Tel Aviv. Amint lapunk is jelentette, a Histadrut szervezetbe tömörült munkások és a revizionista munkások között súlyos összefüzesek voltak. A histadrutisták az új építkezéseknél sztrájköröket állítottak fel, mivel csakis az ő szervezükbe tartozó munkások munka-jogait ismerik el. A rendőrség közbelépett és sok embert letartóztattak. A tüntetések ezután még tovább tartottak. A rendőrség újra szétkergelte a sztrájköröket. Négy munkás az újabb összefüzeseknél megsebesült, hatot letartóztattak.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

Megnyílt

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,
Str. Lipscani 7.

Socec hátmögött, Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha

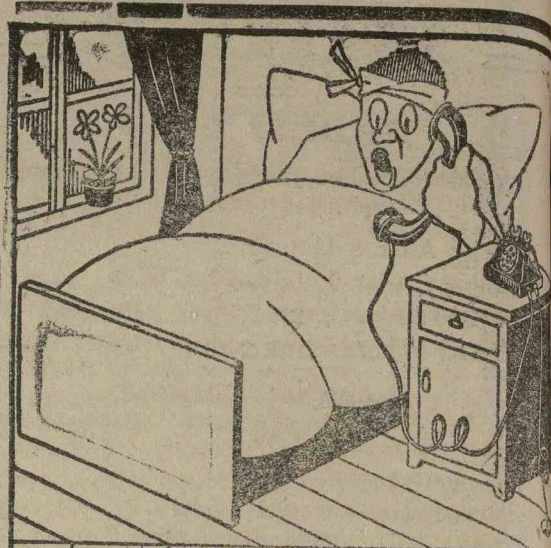
— Masaryk mint koronatanu, egy nagy politikai vitában. Prága. A királyi bizottság elnöke, Lord Peel, az egyik zsidó tanúnak kijelentette, hogy a mandátumban nincsen szó „zsidó államról”, csak nemzeti otthonról. Ez a kifejezés, hogy „nemzeti otthon” a Balfour deklarációban is benne van, de cionista részről szemelanszor rámutattak arra, hogy lényegében egy zsidó nemzeti államot értettek az „otthon” szó alatt. Ennek igazolására számos nagy angol államférfi kijelentéseit is idézik. De vannak még nem angol államférfiak is, akik hasonló értelemben fogták fel a Balfour deklaráció értelmét. Masarykról, a csehszlovák köztársaság egyik megeremtőjéről van szó, aki a világháború alatti tevékenységéből visszaemlékezéseket közölt, de mert az érdeklődésének akciórdusán kívül esett, csak egy mondatban érintette a kérdést. Azt írja szó szerint: „1917 novemberében Anglia kitűnő lépést csinált, amikor egy palesztinai zsidó nemzeti állam létesítését jelentette be, amivel megnyerte a világ cionista közvéleményét, de a nem cionisták szimpátiáját is.” Ezt a mondatot T. G. Masaryk írta a „Die Weltrevolution, Erinnerungen und Betrachtungen 1914–1918” című könyvének 221. oldalán felle. Masaryk nem annyira filozofista, mint inkább egy abszolút igazság szerető férfiú, amit saját népe érdekében is vallott. Fontos, hogy a világ zsidósága tudomást szerezzen arról, hogy Masaryk elnök is, mint „zsidó államról” ír és nem nemzeti otthonról. Jó volna tanuságul ezt is felhasználni a királyi bizottság előtt.

— 6 millió fontot hozott fel 16 év alatt a Keren Hajeszod. A Keren Hajeszod legutóbbi sajtókonferenciája alkalmával Leib Jaffe a KH. igazgatója többek között a következő adatokat közölte a sajtó megbízottal: A tizenhat év alatt, mióta a Keren Hajeszod fennáll, pontosan 5.750.000 fontot hoztunk fel erre az alpra. Ebből kiadtunk mezőgazdasági kolonizációra 2 millió fontot, nevelésre egymillió fontot, bevándorlásra, házakra és felszerelésre 2.750.000 fontot. A „Mifal Habizaron” akció úján kizárólag Európában eddig 100.000 font gyűlt össze. Észak- és Délamerikában, valamint Angliában ez az akció még nem vette kezdetét. Annak dacára, hogy az 5696-os év a zavargások miatt a jisuv legnehezebb esztendeje volt, a Keren Hajeszod ebben az évben 15 százalékos bevételi többletet mutatott fel az elmúlt évvel szemben. Az 5697-es esztendő első két hónapjában 80.000 font bevétele volt a Keren Hajeszodnak.

— INFLUENZAJÁRVÁNY dühöng országszerte. Magas láz, fájás, a meghülés egyéb kísérő jelenségei teszik kellemetlenné a betegséget. A DIANA-sósborszeszszel való bedörzsölés csillapító hatása, amellel elmulasztja a fejfájást is, míg kitűnő alkatrészt meggyorsítja a vékeringést, felüditik a szervezetet. Influenzás betegnek DIANA-sósborszesz bedörzsölés valóságos megváltás.

— Megsemmisítette a legfelsőbb katonai bíróság a bucurestii zsidó diákok 10–10 évi fegyházbüntetését. Bucuresti. Az Univerzul és Dimineața emlékezős harcában az egyik uccal tüntetés során elfogták néhány diákot. A diákok azt kiáltották, hogy „Éljen Franciaország!” és elégették az Univerzul néhány példányszámát. A rendőrség letartóztalt egy csoport tüntetőt, akik közül a hadbírósg elé tette át Anghel Schor, Ana Micluc, Nesia Rabbino-vic, Gras és Zeller diákokat. A hadbírósg a vádlottakat 10–10 évi fegyházra ítélte. A fellelőntést kellett ítélet ellen a vádlottak fellebbezéssel éltek a legfelsőbb katonai bírósághoz, amely most megsemmisítette az ítéletet és új tárgyalást rendelt el. Az egyik diák már az első foku tárgyaláson azt vallotta, hogy cionista és csak véletlenül jött arra, ahol a tüntetőket a rendőrség letartóztatta.

— A zsidó Világkongresszus szervezeti bizottsága Bécsben ülésezik. Páris. A Zsidó Világkongresszus irodája jelenti, hogy a Krakóba összehívott adminisztratív komité ülést nem ott tartják meg, hanem február 20-án és 21-én Bécsben.

Náthálás, reuma,
Idegzsába ellen
használja csak a
„Horia”
bedörzsölőszert.

Halló! Gyógyszerész ur, megöl a köhögés és a nyílallo fájdalom, majd megfulladok, men sen meg!

— Ilyenker csak »Horia« bedörzsölőszert segíthet!

— Általános-cionista block alakul Romániában. Bucuresti. A „Renasterea” nevű radikális cionisták megbízottai, valamint a Közponit Cionisták, a Bucovinial Cionista szervezet és a Hanoar Hazioni szervezetek képviselői az elmúlt héten az együttes tanácskozásra ültek össze Bucurestiben, dr. Nahum Goldmann oltani tartozkodása alkalmával. A tanácskozás célja az volt, hogy megvalósítsák a romániai általános cionisták szervezeti egységét és központi irányítás alá helyezték csoportjait. Az ülésen dr. Mayer Ebner elnökölt. A tanácskozásokon résztvettek a Közponit Cionisták megbízásából dr. I. Niemirover grandrabbi szenátor, Michel Leiba, I. Siegler és A. Schütten, a Renasterea képviselőjében Leon Myzrachy, dr. Carol Singer és M. Moskovici, míg a Hanoar Hazionit M. Blumenthal, D. Meitus és E. Bendermann képviselték. — Az általános cionista blok megalakítását az ülés elhatározta. Az elnökségben az okirály-ség, Transilvania és Bucovina két-két delegátussal míg a Hanoar Hacioni egy delegátussal képviselteti magát. A központi székhelye Bucuresti lesz.

— Nincsen vasárnapi munkaszünet-kényszer Litvániában. Kaunas. A litván kiskereskedők és kisiparosok szervezete a „Wesintinkas” törvénytervezetet nyújtott be a kormánynak, a vasárnapi kényszermunkaszünet tárgyában. A „Lietuvos Aidai” kormányújság szerint a kormánynak nincsen szándékában a jelenlegi törvényen változtatni. A zsidó üzletek vasárnapi nyitvatartása csak a parasztlaknak jó, mert gondoskodni tudnak az árak beszerzéséről, amire hétfőnapokon nincsen elég idejük.

Budapestre utazók figyelmébe!

— Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám Modern kényelemmel berendezett ragyogó tisztia szobák, folyóvízzel. Kívánra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné Kármel-pansio (Andrassy-ut 43)
Telefon: 12-39-67.

vagy Oradean özv. Strasser Ignátné
Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

LEON BLUM

kormányzásának

mérlege

Csaknem egy esztendeje annak, hogy Leon Blum, a francia szociáldemokrata vezére, a népfrontra parlamenti többség megbízásából, miniszterelnöke lett a francia republikánusok. Sokszáz millió ember aggodalmával kísérte Blum első lépését. Nagyon nehéz és nagyon göröngyös úton indult el és bár még túl közel vagyunk a közelmúlt eseményekhez, azt látjuk, hogy a hozzáfűzött reményeket beváltotta Leon Blum, ellenben az aggodalmaskodóknak el kell hallgatni.

Mi volt a legfőbb kifogás Leon Blum ellen?

Először is az, hogy zsidó. Egymás mellett a 65 millió hitleri Németország és szemben vele a 40 millió gazdag francia nemzet, amelynek élén egy zsidó áll. Az „erzefind” azaz az „örökellenség”, ahogy a Mein Kampfban írta Hitler, egy zsidót ültetett maga fölé. Micsoda grimasz volt ez, micsoda pokoli fintor, a gloire népétől, hogy éppen a mai időkben állít maga fölé egy olyan embert, akit gyűlölnék a fasiszta államok, mert zsidó, mert szocialista, mert irrodalmár, mert — kultúrember. Súlyos hendikeppel indult el Blum. A világ jobboldali sajtója olyan „zsidózásba” kezdett, amire kevés példa van a történelemben.

Mit mondott akkor Jules Sauerwein, a legkiválóbb francia publicista

— Mint Blum régi barátja megállapítottam, hogy az új francia miniszterelnök bizonyos aggodalmakkal veszi át tisztségét — írta az első francia publicista. — Blum attól tart, hogy kinevezése világszerte antiszemita hullámokat fog felidézni. Amikor legutóbb erről beszélünk, Blum elmondta nekem, hogy a francia zsidóság vezető tényezői két három hónap előtt felkeresték Mandel minisztert, akitől az a hír jött, hogy ő lesz az új miniszterelnök. A francia zsidó vezetők arra kérték Mandelt, hogy ne vállalja a francia kormányelnökséget, mert ez a mai helyzetben csak árihat a zsidóknak. Pedig Mandel mögött ott volt a negyöke, az egész gazdasági élet szimpátiája. Blumot erősen foglalkoztatta ez a kérdés és közölte aggodalmait Sarraut miniszterelnökkel. Zsidó ága miatt nem óhajta vállalni a francia kabinet megalkotását. Sarraut azt válaszolta, hogy kötelessége vállalni, éppen az európaszerie annyira üldözött zsidóság miatt és azt tanácsolta neki, hogy ugyanolyan mérsékelt programmal vállalja a miniszterelnökséget, amint azt Mac Donatd tette 1924-ben, az első angol szocialista kormány élén.

Mit mondott Leon Blum, zsidóságával kapcsolatban?

1936 május 16-án az American Club bankettén adott Leon Blum tiszteletére. Az American Club, a Franciaországban élő amerikai bankárok és nagyiparosok befolyásos klubja. Az asztalfőn Jesse Strauss ült, Amerika párisi nagykövete — aki szintén zsidó volt. Strauss üdvözölte Blumot, mint a demokrácia reményességét. Erre az üdvözlésre Blum nagyon érdekesen válaszolt.

— Az Egyesült Államok függelensége a francia forradalom egyik okozója volt — mondotta. — Önök, amerikaiak adták azt a példát, melyet a francia nemzet a nagy forradalomban követett, amikor megalkotta az emberek jogegyenlőségét. Azok a pártok, melyek a legutolsó francia választásokon győztek, a francia forradalom eszméit vitették eladatra. És bocsássák meg, hogy szabadon és nyíltan megmondom: Nekem költös jog-

címem van, hogy erre hívkozzam. Mint francia és mint zsidó teszem ezt. Én sohasem tagadom le és sohasem szégyeltem, hogy ahhoz a zsidó fajhoz tartozom, amely a francia forradalomnak köszönheti a maga jogegyenlőségét és szabadságát és a zsidóságnak nem szabad ezt sohasem elfelejtenie.

Ez akkor volt, amikor Léon Blum miniszterelnök lett. A második eset, hogy egy nagy európai állam vezető politikusa ilyen önértékes hangon vallotta magát zsidónak. Az első: Luigi Luzzatti volt, Olaszország miniszterelnöke. Aki kinevezése alkalmából büszkén jelentette ki, hogy ő „a római gettó üldözött népéből származik”. Lord Beaconsfield, Anglia nagy hírű miniszterelnöke is zsidó származású volt, de ő rejtette származását, bár könyveiben sokszor hirdette is zsidóságát.

Mit végzett Leon Blum, 10 hónap alatt?

Amikor átvette a kormányt, egy millió francia munkás sztrájkolt az üzemeiket megszállták és jobb béreket és munkásvédelmi intézkedéseket követeltek. Blum, mint munkásvédelmi miniszter, mint születésénél fogva is szociális ember, bár természeténél fogva inkább Schöngelst, bámulatos praktikus érzékkel oldotta meg a rendkívül kényes és bonyolult problémát. Rendet teremtett a francia dolgozó milliók között, kiegyenlítette a mélyreható ellentéteket. A munkások felvették újra a produktív munkát és megindult a termelés útja, amely szöve sem lankadt. Megszavaztatta a francia parlamenttel a 40 órás munkahetét, számos igen lényeges szociális törvényt, így a fizetett szabadság kérdését, a kötelező agkori és munkás balesébiztosítást.

Néhány hónapra rá, a múlt év őszén előzetes alapos és körültekintő titokban tartott munka után, leértékelte a frankot, amelyet az amerikai és angol kormányokkal egyetértésben szavaztatott meg és létrehozta azt a nagy jelentőségű intézkedést, amelyel újra versenyképessé tette a francia ipart a világpiacon, mert hiszen letért a merev aranyalapról. Ezzel újra megindult a külföld érdeklődése Páris és a francia idegenforgalom többi nevezetességgel iránt, amely a drága frank miatt, már lankadóban volt.

Általában „szót fogadott” Sarraut-nak, mert valóban Mac Donatd nyomdokain haladt és semmi drasztikus intézkedést nem tett, ami a nagy francia tökélet idegesítette volna. Bár a Banc de France-ban a „kétszáz család” uralmát megszüntette és teljesen állami ellenőrzést és befolyást érvényesített a francia jegybanknál.

Közben rendet teremt Algírban és a többi francia gyarmatokon. Syriával, — amely Palesztina szempontjából annyira fontos nekünk zsidóknak — megállapodott abban, hogy három év múlva megszűnik a mandátárius megbízás, amivel véget velett a danaskusi és bagdadi nyugtalanságoknak. Ugyancsak rendezte nemrégiben az alexandriai szandzsák kérdését, a törökökkel való békés megegyezéssel.

Blum, mint a béke barátja

Általában elmondhatjuk, hogy most, amikor pusztapóros hördőhöz lehet bátran hasonlítani Európát, Blum volt egyike azoknak, akik minden áldozat árán is, a béke megővésén dolgozott és dolgozik ma is. Hitler elszembem, mindenkor a béke felszavát hangoztatta, dacára annak, hogy Hitler nagy beszédében ki sem ejtette Blum nevét a száján (egy zsidót?!) csak annyit mondott „gyöngéd” célzásoként, hogy a német népet nem

egy „széptudalmi ember” vezeti. (Ami elég tragédia a német népre és az egész világra.)

A spanyol benemavalkozási egyetemén farszűrésével sikerült — legalább eddig — megakadályozni egy általános európai konflagrációt, amelyet Blum kétségtelen békeakarata irányított. De közben a parlamenttel megszavaztatott hatalmas összeget, nemzetvédelmi célra és a francia hadsereg felszerelése óriási lépésekkel halad előre, amint-hogy a francia flotta is folyton új egységeket épít és a hadirepülőgépek ezrei is készülnek a francia gyárakban. Blum nagyszerűen megállta helyét és bár az uszító jobboldali lapok, „Leóznak” és „Blumoznak”, a francia nép nagyon megelégedett miniszterelnökével.

Jellemző népszerűségére és befolyására, hogy éppen a napokban arról volt szó, hogy a munkásvédelmi törvények alapján, a májusban megnyitandó nagy világiállítás nem lehetett volna megnyitni kellő időben, mert a munkások ragaszkodtak a 40 órás munkahéthez. 400 000 munkásra hiányzott volna. Erre elment Blum a világiállítás építő munkások közé, megmagyarázta nekik, hogy milyen rendkívül fontos a francia presztizskérdés függődik a megnyitáshoz, amellet, hogy az idegenforgalom révén, minden vonalon hatalmas fellendülés várható. A munkások megértették Blum szavát és azóta éjjel nappal folyik az építkezés, még vasárnapokon is és május első napjában — megnyitják a kiállítást.

Ed alkotta Leon Blum rövid néhány hónap alatt, a zsidó francia miniszterelnök, akitnek „uralmától” féltek a zsidók, féltek a szocialisták és bizonyára féltek a Tardieu vezérése alatt álló francia jobboldalok.

Mit ír Blumról Sforza gróf, volt olasz külügyminiszter, mint emberről és politikusról

— Poincaré, a francia köztársaság elnöke volt az els, aki nekem Leon Blumról beszélt. Akkoriban jelent meg Blumnak egy cikksorozata a világháború előzményeiről és rendkívül meglepett világos, tiszta, meggyőző és ellenállhatatlan okfejtése.

— Ő nem ismeri Blumot? — kérdezte tőlem Poincaré. — Meg kell ismerkednie vele, a legtisztább karakterek egyike Franciaországban és a parlament egyik legnagyobb koponyája.

Nem sokkal rá a véletlen összehozott Léon Blummal. Hallatlanul meg voltam lepve. Még soha nem láttam politikust, akin olyan kevésbé látszott volna a mestersége, mint Blumon. Poincaréről, Briandról, Barthouról, már méterekre lerít a politikus és a parlamenti szónok. Blumnál semmit sem vesz észre az ember a politikusból, Finom, udvarias, esztétikussal állottam szemben, kinek minden szava szellemes és találó és akitől soha nem gondoltam az ember, hogy valaha is részt vett egy parlamenti ülésen.

Hol kezdte? Állami szolgálatban. Ügyész volt, azután ügyvéd lett, azután államtanácsos-sá nevezték ki. A legnagyobb francia íróinak, Francenak, Barresnek, Mirebauanak intím barátja volt. Hallatlan érdekes könyvet írt Sivadhalról. Életének legnagyobb megrázkóztatása, mely valósággal kilökte őt eddigi pályájáról, a Dreyfus ügy volt.

Én magam is végigéltam a Dreyfus ügyet, a párisi olasz követségen voltam akkor fiatal attasé és kimondhatatlan izgalommal követtem napról-napra ezt a szörnyű tragédiát. Leon Blumot a nagy affér politikussá avatta. Az igazság és a jogegyenlőség harcosa lett és így került be a szociáldemokrata pártba. De én azt hiszem, Leon Blumban még ma is ez a fogalom: „szocialistának lenni” nem jelent mást, mint ezt: küzdeni a jogért, a megélhetésért és az igazságért. A marxizusból vajmi kevés van benne. Azok a derék karbonnel parasiták, akik évtizedek óta képviselőjükké választják, nem a marxista demagógot küldték a parlamentbe, hanem az érző és igaz embert. Alig van nálmánál elkeseredettebb ellenfele a szociáldemokráciának, de ezt mégis objektíven meg kellett állapítanom...

Talán kissé furcsán hangzik, de meg kell mondjuk mi is, akik talán nem is tudjuk, hogy mi minden jót köszönhetünk a zsidó francia miniszterelnöknek; hogy nincsen mit szégyenkeznünk Blum miatt, sőt hátorozottan büszkék, nagyon büszkék lehetünk rá...

PALESZTINA

Fontos fordulat Hule körül

Hule Palesztina északi részén terül el, közel a sziíriai határhoz, a libanoni hegység déli nyulványai között. Maga a terület mocsaras és melárlás vidék, amelynek területe 57.000 dunam. A világháború kitörése idején egy arab társaság az akkori török birodalomtól koncessziót kapott arra, hogy ezt a területet településre alkalmas állapotban parcelálja. 1934 őszén a koncessziót a Palestine Land Development Company (PLDC, Palesztina Országfejlesztő Társaság), amely a cionista telepítések előmozdítását célozza, vásárolta meg 200.000 fontért. Tekintettel arra, hogy a terület aránylag igen nagy, ennek a koncesszióknak kihasználásánál a PLDC-nek, illetve a zsidó telepítésekkel végző KKL-nek megfelelő társ után kellett néznie. Magának a koncesszióknak megszerzése 200.000 font tökélet igényelt, nem beszélve a lecsapolási és szállítási munkálatokról, melyek angol szakemberek számlása szerint 740 ezer fontot fennénekel ki.

Már 1936 szeptemberében a KKL és az ICA (báró Hirsch Mór által létesített gyarmati társaság) között lefolytatott tárgyalások eredményeképpen az ICA, amelynek igen nagy összegek állanak rendelkezésére, érdeklődést mutatott a terv iránt, s hajlandónak mutatkozott az érdekeltség átvételére. Az ICA hajlandó arra, hogy a KKL-lel együtt résztvegyen egy társaságban, amelyben a KKL el egyenlő jogokban részesedik. KKL az ICA-tól 350.000 fontnyi kölcsönt kap a hulei koncesszió átvételéből folyó legelső kötelezettségeinek teljesítésére és a talajkiszáritást és egyéb munkálatok keresztülvételére.

A KKL-nek az ICA segítségével a hulei koncesszióban való részvétele korszakos jelentőségű a palesztinai zsidó kolonizáció történetében. A Hule környékén fekvő földek megvétele tárgyalásokat folytat a KKL, sőt néhány területet meg is szerzett.

Arab vezetők a főköormányzóknál. A zavargások óta első ízben hívta a főköormányzó magához Naschaschibí Jeruzsálemi muftit és Auni Bey Abdul Hadít, Londonba való elutazása előtt. Hivatalos távirati jelentések szerint a főköormányzó felszólította az arab vezetőket, hogy vessenek véget annak a terrornak, amely újra kezd elurálni különösen az ország északi részét, mert ellenesetben a kormány drasztikus eszközöket lesz kénytelen igénybe venni. Az arab vezetők erre kijelentették, hogy nincs módjukban a terroristákat befolyásolni, mert ezek nem engedelmesskednek felszólításuknak. A főköormányzó a kihallgatás során érintette a Törvényhozó Tanács kérdését is és kérte az arab vezetőket, hogy közöljék vele álláspontjukat, mert londoni tartózkodása alatt a Legislatív Council kérdése is tárgyalás alá kerül. Az arab vezetők nem adtak erre vonatkozólag választ, hanem kijelentették, hogy összehívják a legfelsőbb arab bizottságot és annak döntését, majd a főköormányzó tudomására hozzák.

Ötven bokharai zsidó érkezett Palesztinába. Jeruzsálemba ötven bokharai menekült zsidó érkezett, akik annak idején Afganisztánból menekültek el és a Jewish Agency certifikátot szerzett számukra. Egy másik transport zsidó is érkezik rövidesen Afganisztánból, akik szintén Bokharából menekültek el.

Zsidó kommunisták egy arab bíró előtt. Jeruzsálem. Ramlehban, egy arab bíró elé került egy Elfraim Waszik nevű zsidó kommunista és Jael Gerson nevű kommunista zsidó nő. Azért kerültek bíróság elé, mert a beíllított kommunista párhoz tartoztak. Számos terhelő adatot találtak náluk. A két kommunista védelmét egy arab ügyvéd látta el, név szerint Asis Schachda, aki mint zsidóellenes uszító ismeretes. A vádlottak egész idő alatt arabul beszéltek a bíró előtt. A védő kérdésére, hogy vajon cionisták-e, azt válaszolták, hogy ők ellenséget a cionistáknak, mert a cionisták kiskorják üldözni az arabokat Palesztinából. Ez a válasz nem tévesztette el hatását. Az arab bíró ítélete nagyon enyhe volt. Jael Gerson két hétre ítélték s kaució ellenében szabadon is bocsájtották, Waszikot pedig egy havi fogházra és 25 fontra ítélték. Rendszerint az ilyen esetekben három havi fogházat szoktak kiszabni és utána az országból való kiutasítást. Ez utóbbitól ezúttal eltekintettek.

»Szent háború« a zsidók ellen. Palesztinai jelentések szerint az angol kémiszolgálat állítólag újabb arab összeesküvés nyomára jött rá. Az arab főnököknek, e jelentések szerint az a tervük, hogy szent háborút kiáltanak ki a zsidók ellen. Bizalmas híradások szerint a palesztinai arab vezérek az évi szokásos mekkai zarándoklást akarják felhasználni a szent háború kihirdetésére. Állítólag a jeruzsálemi muftit is megjelenik a mekkai értekezleten, sőt a sziíriai arab főnökök is bejelentették részvételüket. A terv sikere attól függ, hogy Ibn Saud-ot sikerül-e megnyerni a tervnek. Londonban remélik, hogy Ibn Saud, aki eddig barátságos magatartást tanusított Angliával szemben, nem fogja hozzájárulását adni a tervhez és lebeszéli a palesztinai és sziíriai arab vezetőket is a kalandos vállalkozásról.

»A királyi bizottság szava, számunkra nem az utolsó szó.« A Histadrut felvívai ülésén Ben Gurion tartott politikai beszámolót. Kijelentette, hogy a Jisuv az elmúlt esztendőben lefolyt zavargások során felemelő önmegtartóztatásról tett bizonyosságot. De, ha még egyszer meg akarnék zavarni a Jisuv építő tevékenységét, úgy 20-45 évig minden felnőtt egységesen fog sorompóba állni, hogy visszautasítsa a támadásokat. A királyi bizottság szava, számunkra nem jelent az utolsó szót — fejezte be Gurion — mert jogainkból semmiképpen nem engedhetünk.

8000 turistát várnak Palesztinába. Jeruzsálem. A mostani turistaszezonban 8000 turistát várnak Palesztinába. A múlt szezonban kétszer annyi turista látogatója volt az országnak. A palesztinai turisztikát elősegítő társaság ülést tartott, amelyen úgy a zsidó, mint az arab tagok résztvettek. Dimitre Salame elnöklő arab rámutatott arra, hogy a legutóbbi véres zavargások mennyire befolyásolták a turisták látogatását. Elhatározta egy felhívás kibocsátását, amelyben rámutatnak azokra a károokra, amelyek az ország turisztikájára a nyugtalanságból kifolyólag hármlottak. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy míg az egyiptomi turista hivatal 50.000 fontot költött propaganda célokra, addig a palesztinai szervezet összesen 1600 fontot.

Az amerikai munkás delegáció meglátogatta Kfar Szabat és ez alkalommal az egyik munkásházon emléktáblát helyeztek el Schiblakow amerikai zsidó munkásvezér emlékeztetére. A tábla a következő feliratot viseli: „Ab. Schiblakow, az amerikai zsidó munkásság egyik vezérének és a dolgozó Palesztina egyik nagy barátjának emlékére, született 1877-ben Ukrajnában, meghalt 1934-ben Newyorkban.“ A munkásküldöttség tiszteletére rendezett ünnepségen Salman Rubaschow a Histadruth munkás-tanácsának nevében kijelentette, hogy a nagy kfarzabai munkásház negyedet, amelynek felépítése tavasszal kezdődik meg, Ábrahám Schiblakowról fogják elnevezni. A kfarzabai munkásházak egyikének alapkövét már letették.

A zavargások mérlege. A Jewish Agency közvéleményében hozta nyilvánosságra az elmúlt hónapok zavargásainak mérlegét. E szerint a hat hónapi felkelés alatt 82 zsidót gyilkoltak meg, míg 9 zsidó a zavargások során kapott sebébe halt bele. 405 zsidót sebesítettek meg. A városokban, kolóniákban és más helyeken összesen 1936 zsidóellenes kilengés fordult elő. 895 esetben rongálták, és semmisítették meg a zsidó tulajdonokat. Több mint 200.000 gyümölcs és erdei fát szaktoltak ki, 17.000 dunam gabonaföldet tettek hasznavehetetlenné.

Követ törni is tudunk. Jeruzsálem. Amikor a nyugtalanságok kitörtek Palesztinában, a jeruzsálemi építetők azt hitték, hogy fel kell függeszték az építkezést, mert a szükséges köveket kizárólag arab kőtörők szállították, azok pedig sztrájkba léptek. A legutolsó hat hónapban azonban számos kőtörőüzem létesült, amely ma már a szükséglet 60% át fedezi. A zsidó kőtörő üzemek a jeruzsálemi tel avivi uton létesültek, a hegyek között és jelenleg 250 zsidó munkást foglalkoztatnak.

Jeruzsálem keresztény negyedében bomba robbant. Zaki Elousta arab ügyvéd háza előtt, aki régebben rendőrbírói tisztséget töltött be. A robbanás nagy riadalmat keltett a környéken, kárt azonban az explozió nem okozott. — Nazareitben ugyancsak merényletet követtek el Sharif Zubhi arab ügyész ellen, ki karján sebesült meg. Mindkét merényletet arab terroristák követték el. — Nazarethben dr. Bahgate angol orvos ellen is merénylet készült. Asszisztensnőjével egy beteg látogatása után egy sőtét uccán ment keresztül, mikor négy lövést adtak le rá. Szerencsére a golyók eltérve az irányt és az orvos megmenekült. A szomszédos faluból négy arabot vettek őrizetbe, akiket a tett elkövetésével gyanúsítanak. — Keresztény arabok fenyegető tartalma levelet kaptak, amelyben felszólítják őket, hogy eddigi magatartásukkal hagyjanak fel, mert ellenkező esetben életük veszélyben forog. — Hassan Shukri, Haifa arab polgármestere ellen már második ízben is merényletet követtek el, mert a mérséklet híve. A polgármester a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy minden erőszak ellenére kitart álláspontja mellett. — A Histadruth kötelékébe tartozó arab szakszervezetek tagok Haifában ülést tartottak, amelyen élesen elítélték az újra megkezdődött arab terrorista cselekedeteket. Határozatukban kiemelik, hogy arabok erőszakos magatartásukkal csak önmaguknak értanak, amelyet legjobban példáz Jaffa arab lakosságának helyzete. — Az a két arab, akiket Mintz Mendel meggyilkolásával kapcsolatban letartóztattak, teljes belismerő vallomást tettek. Ezenkívül a rendőrség megtalálta fegyvereik rejtékhelyét is. — A Jaffai bíróság 3 arabot gyilkossági kísérlet miatt vont felelősségre, amelyet egy pokolgéppel akartak végrehajtani. Közülük az egyiket tíz évi fogházra ítélte a bíróság, miután igazolást nyert bűnössége. A másik kettőt a bizonyítékok elégtelensége folytán felmentette. — A palesztinai legfelsőbb bíróság elutasította azt a folyamadványt, mely azt látta, hogy a jeruzsálemi városi tanács azon arab tagjait, kik a zavargások alatt nem jelentek meg a tanácsüléseken, zárják ki a tanácsból.

— Beretvás pasztilla a legmaka-csabb fejfájást is elmulasztja.

Papir-zacskót

הרב אברהם קרענדל a sighet-i Orth. Rabbinate felügyelete alatt készít

Kreindler & Marmor

Papirzacskó-gyár, Sighet.

Árajánlattal és mintával szívesen szolgálunk.

E. KANNER

ügyvéd

BUCUREȘTI IV.

Str. Romulus 61.

KÖZÉLET

Az alba-iuliai Zsidó Nőegylet január 23-án fényesen sikerült műsoros estélyt rendezett a felállítandó Zsidó Aggok menháza javára. Az estély iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg. A nívós műsort Glück Fülöpné prologja vezette be. Lendületes és meleg szavakkal hiúta fel a jelenlevőket a létesítendő aggmenháza támogatására. A vigiátékokban Klein Renée, Fischer Livia, Sugár Olga, Scher Gyöngyi, Ignácz Géza és Lobstein Rezső nagyszerű alakításokkal kitűnőt nyújtottak. A műsor legjobb száma Salamon Lili művészi tánc volt. Salamon és Friedmann énekszámai sikert arattak. Steinmetz Miklós szellemesen konferált. A műsor után Fuchs Sándor hitk, elnök mondott nyilóános köszönetet a Nőegylet vezetőségének, különösen pedig Glück Fülöpnének fáradhatatlan munkásságáért és felhívta a jelenlevőket, hogy teljes szívpel támogassák a létesítendő nemes intézményt. Az estély ugy anyagilag, mint erkölcsileg az utóbbi évek legsikerültebb zsidó rendezvénye volt. A rendezés munkáját Glück Fülöpné vezetése mellett Jónás Lázárné, Lobstein Izidorné, özv. Mendel Manóné és Lobstein Rezső kitűnő hozzájárulással végezték.

A safumarei Zsidó Korházegyesület reorganizációs bizottságának üléséről lapunk legutóbbi számában beszámoltunk. A közgyűlés köszönettel vette tudomásul a bizottság jelentését és a következő vezetőséget választotta meg:

Az orth. hitk. részéről: Rosenberg Samuel hitk. elnök, Grünberger S. Dávid, Chewra elnök, Fischer Hermann, Markovits Mór, Katz Márton, Spiegel Dávid, Schwartz Sándor, Weisz Elemér, Berkovits Zoltán, Hasenföld Zsigmond, Lebovits Lipó, Moskovits Dávid, Weisz Kálmán, Reiter Mór, Schönberaer Henrik, Freund József, Guth Sándor, Spitz Béla, dr. Markovits Alidár, Guth Lajos és Freund Sándor. A statusquo-izr. hitközség részéről: Princz Árnin hitközségi elnök, Fried Dezső szentegyleti elnök, dr. Fischer Samu, dr. Hunwald Izidor, Hirsch Sándor, Kertész Antal, Princz Dezső, Roós Samu, Roós Gyula, Steiner József, dr. Gutmann Béla, Werthimer Sándor, dr. Friedmann Árpád, dr. Klein Alfréd, Kertész Ferencz, Princz József, dr. Farkas Jenő, dr. Roós Gusztáv, dr. Fekete Samu, dr. Kaufmann Jenő, Sékely Jenő és dr. Jeremiás Jenő. — A választmány megteremtő alakuló gyűlését, amelyen megválasztott a tisztikar, továbbá két munkabizottság. A választmány elnökéül egyhangulag Reiter Mór-t választották, míg pénztárnok Lebovits Lipót, ellenőrök Weisz Elemér és Hirsch Sándor lettek. — A kórházi adminisztrációs bizottság tagjai: dr. Fekete Samu, Freund József, Guth Lajos és Mayer Sándor, Steiner József, Ssekely József, Ssekely Jenő, és Weisz Elemér, akik közül Freund József, a bizottság elnöke, helyettese Weisz Elemér. — A pénzügyi bizottság tagjai: dr. Fischer Samu, Guth Sándor, dr. Hunwald Izidor, Lebovits Lipó, dr. Roós Gusztáv, Schönberger Henrik, Spiegel Dávid, akik közül dr. Hunwald Izidor lett a bizottság elnöke, helyettese Spiegel Dávid. Kimondta a választmány, hogy mindkét bizottságnak hivatalból tagjai az egyesület elnöke, továbbá a két hitközségi és szentegyleti elnökök. Az új választmány már hozzáfogott a munkához, amelynek célja a Zsidó Kórház mielőbbi megnyitása.

Freund Izraelt választották meg gheorghenii főrabbiává. A napokban tartotta meg rabbiválasztó közgyűlését a gheorghenii orthodox hitközség, amely egyhangulag Freund Izraelt, a reghii főrabbi fiát választotta meg leltipásztórává. A fiatal főrabbi R. Ch. Szófer és R. Hillel Pollák hitk. rabbi nagyságok leszármazottja és tanulmányait Reghinben, Tasnádon és Pozsonyban végezte. Kiváló tudós és elsőrendű szónok. A választás megtörténte után a hitközség vezetői üd-

A KÖSZVÉNYES EMBER Tízparancsolata:

- 1 Addig egyél, amíg éhes vagy és ne tovább.
- 2 Ne feledkezz meg arról, hogy a májad kényes jószág, és minden rendkívüli igénybevétel kifárasztja, megakadályozza abban, hogy a húgysavat és az oxálsavat kellőképpen felszívja, azokkal a többi mérgekkel együtt, amelyek könnyen tönkrereszik szervezetet.
- 3 Tudd meg, hogy vesédnek nehéz munkát kell végezniük ahhoz, hogy kiválasszák a sok mérget, melyet szervezeted jelentős mennyiségben gyárt és ezért ne terheld vesédet fölösleges munkával.
- 4 Zöldségfélék (saláta, gyümölcs) és különösen a gyümölcskora nagyon ajánlatos, mert alaposan megtisztítja a szervezetet.
- 5 A husevés nem tilos, azonban fogyasszál lehetőleg könnyű húsaitakat és nem túl fiatalon.
- 6 Reggel és este végezzél légygyakorlatokat.
- 7 Ne mulasd el soha az alkalmat arra, hogy a szabadlevegőn tornagyakorlatokat, sétákat, kerékpározást, vadászatot, uszást, csónakázást, hegy-mászást, vagy bármilyen más sportot üzzél.
- 8 Mindaz, ami élénkíti a bőr működését, így például a bedörzsölés hozzásegíti a szervezetet ahhoz, hogy megszabaduljon azokról a mérgektől, amelyeket májad nem tud kiválasztani, vagy veséd nem tud kellő formában eltávolítani.
- 9 Ne feledkezz meg arról, hogy gyermekeid is — mint jó magad — köszvényesek lesznek és ezért tanítsd meg őket a higienia helyes szabályaira.
- 10 Hogy egészségedet megőrizd, végezzél rendszeres Urodonal-karókat, mert ezek megtisztítják vérédet, kitakarítják vesédet és májadat, fertőtlenítképedet és a vizeleti utakat és megakadályozzák a véretek telítődését.

Dr. J. G. GUIGNOT

Ha egy hármastüveget vásárol meg-takarítja 4 kisüveg árának 23 százalékát.

Az URODONAL-t a Munkásbiztosító és Betegsegélyzőpenztár (Casa Centrală a Asigurarilor Sociale) arvošt-kara is rendelt.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

CHATELAIN gyártmány Használja teljes bizalommal.

URODONAL
megóvja az
egészséget

vözölkék az új főrabbit, akinek ünnepélyes beiktatása a közeli napokban fog megtörténni.

A pozsonyi orth. hitközség tisztújítása során, Pappenheim Lador központi irodai elnököt újból elnökévé választotta.

A clujii »Goldmark« Zeneegyesület hangversenye. A clujii Davita színház termézsufutaság megieit február 4-én a Goldmark zeneegyesület estélyére. Beethoven VII. szimfóniája a műsor első száma. A nehéz szimfóniának csodálatos melódiái felhangzanak és a zenekar annak minden finom-ágát kihozza Bostkovits mesteri vezénylete alatt. A zenekar minden tagja tökéleteset nyújtott. Fejér Sándor a zeneegyesület hangversenymesterének Bruch zeneversenye előadása az est fénypontja. A fiatal, szimpatikus, hegedűművész, bemutatása a feligázott váratlanul tökéletesen megfelelt. Meleg tónusú játéka, elegáns és könnyed, de ameleit precíz vonókeze-

lése predesztinálják őt a hangverseny dobogóra. A kivételes tehetségű Fejér Sándor adta elő B'och. B'ial Schim művét is Bostkovits hangversenylésében. A mű a régi chaszidikus melódiát juttatja el hozzánk, Fejér tökéletes előadása nyomán. A zenekar csúcsteljesítménye Enescu: Román Rapszodájának előadása. A közönség elragadtatással fogadta a hangversenyt. A művészi nívóju est a legkövetesebb és a legjobban összejátszott zenekari együttes munkáját adta. Az Árvagondozó javára adott hangverseny fényes bizonyítékát adta annak, hogy a clujii zsidóság felismerte összetartozandóságának szűssérségét. A zsidó zenének propagálására a Goldmark Zeneegyesület Fejér Sándort hegedű és Bostkovits Sándor zongora művészeket küldi ki túrára, akik rövidesen felkeresik a transilvaniai városokat, hogy művészetük tökéletességét csillogtathassák. (— áras)

Hétről-hétre

Kéval. Észtország államelnöke, Konstantin Paets, az általa kinevezendő 10 tagú népképviselői tanácsba, Heinrich Gutkint, a zsidó kultúrászövetség alelnökét is kinevezte.

Lodz. A lodzi államügyész vádat emelt Kowalski és Czernik nemzeti-socialista városi tanácsosok ellen, akik egyik legutóbbi ülésen izgató hangú beszédet tartottak a zsidóság ellen. Mindkét ügyvéd a fölötti örömeiben, hogy Aguda elnökeinek fiát megölték antiszemita huligánok, az ülésen így kiáltották fel: Bravó! Ujra megölték egy zsidót! Mint hogy kiderült, hogy mindkét ügyvéd felbujtóként szerepelt a gyilkosságban, ötöt, évi fegyházbüntetés vár rájuk. — A poseni uszósövetség határozati javaslatot tett hogy a zsidó uszó-egyesületeket ne vegyék fel az országos szövetségbe. A javaslatot elvetették.

Bécs. A Tobis-Sascha filmrészvénytársaság a napokban hozta nyilvánosságra, hogy részvénytársaság-jelöltek felét, amely eddig zsidó kezébe volt, átvette az osztrák Kredit-Anstalt, míg a másik fele továbbra is a berlini Tobis filmvállalat tulajdonába maradt. Ezzel Ausztria legnagyobb filmvállalatának zsidómentesítése is végre lett hajtva (Vigyázat! Már nemcsak a birodalmi német filmek készülnek az árja-paragrafus szerint).

Sao-Polo. Machad brazíliai szövetségi szenátor hír szerint törvényjavaslatot tesz a bevándorlás korlátozásának felfüggesztésére, mert különösen Sao-Paulo államban nagy hiány mutatkozik munkásokban.

Washington. Prof. Albert Einstein levelet intézett a washingtoni spanyol nagykövethez, amelyben a valenciai spanyol kormány iránt fejezi ki szimpátiáját.

Berlin. Don Jizchak Abarbanel 500 éves születésének évfordulójára a berlini hitközség Abarbanel-érmet hoz forgalomba.

Kowno. A litván kormány törvénytervezetet dolgoz ki az állam és az egyházak viszonyának szabályozására. A tervezet szerint a jövőben a zsinagógák és imaházak rabbik felügyelete alatt kell működniük és a főabbat a rabbik gyűlése választja.

Wilna. A röviddel ezelőtt újra megnyitott egyetem február 8-án újra véres antiszemita zavargások folytak le. A diákok elállták az egyetem kapuit és mindazon zsidó hallgatókat, akik be akartak lépni az épületbe, botokkal véresre verték. Az antiszemita diákok egy másik csoportja az egyetem falain belül kitartott zsidó diákok után, hogy azokat is bántalmazzák. Prof. Staniewicz rektor, aki a diákokat mérséklésre próbálta inteni, minősítetlen szavakkal illeték. A zavargások során 10 zsidó diákot súlyosan megsebesítettek. A hatóságok szigorú vizsgálatot vezettek be. — A legfelsőbb bíróság jóváhagyta a vilnai kerületi bíróság ítéletét, amely Baranovitz, Kuczinski és Ganievitz diákokat 3-3 évi, illetve 2 évi börtönrre ítélte. A tárgyalás alatt az ügyvédek éles antiszemita kirohanásokat tartottak.

London. A zsidó légio 20 éves megalakulásának évfordulójára alkalmából Londonban ünnepi bankettet rendeztek Wedgewood ezredes elnöklétével. A banketten beszédet mondott L. S. Amery egykori gyarmatügyi miniszter, a légio volt parancsnoka és Vladimir Jabotinsky az NZO elnöke.

Páris. Crosne francia város tanácsa elhatározta, hogy Dreyfus kapitányról és Zola Emilről utcákat nevez el. A városi tanács határozatát azzal indokolja, hogy ezzel is áidozni akar azoknak a szabadságszemléknek, amelyek Dreyfus és Zola nevéhez fűződnek. — Párisban nagy ateista ellenes népgyűlést tartottak a frontarcosok. Az ülésen az összes frontarcos — szervezeteik képviselőitől magukat. A zsidó felekezet nevében Rabbiner Louis-Germain Léwy és Edmond Bloch szóltak fel. — A francia gyarmatügyi minisztérium államtitkára, az új telepítési tervekkel kapcsolatban részletesen nyilatkozott a francia gyarmatokon kiállításba helyezett zsidó telepítés kérdésében. Kijelentette, hogy tömeges bevándorlásról nem lehet szó. A folyó évben csupán 10, az 1938 évben 20, az 1939-es évben felfeljebb 50 zsidó családot lehet letelepíteni. Kereskedőre, kézművesre nincs szükség, hanem leginkább tőkével rendelkező gazdákra és más szakemberekre. Ezek között is elsősorban olyan külföldi zsidókra gondolnak, akik már most is Franciarságban élnek.

New-York. Február 21-én ül össze Newyorkban az USA és Kanada Új cionista szervezeteinek országos kongresszusa.

Brüsszel. Henri Schulsingert, a belga zsidó köztársasági képviselőtársaság 70 éves születési jubileuma alkalmával a belga király a királyi rend lovagjává nevezte ki.

Mexico. A zsidó kereskedelmi kamara intervenciót a kormánytól, hogy az egyre nagyobb méreteket öltő antiszemita agitációt erővel törje le.

Jaffa. Jaffai egyik mozijában bomba robbant. Emberéletben nem esett kár.

Zürich. A Németországban kívül élő, de német utlevéllel rendelkező német zsidók utlevélügyét mindjában megnehezítik. A legtöbb külföldi államban levő német hatóságok nem akarják meghosszabbítani a lejárt utleveleket. De még azt sem akarják igazolni, hogy ezt megtagadják és így nem tudnak hozzájutni Nansen utlevélhez sem. Ezáltal a legnehezebb helyzetbe kerülnek. Néha adnak ugyan rövid lejáratu hosszabbítás is, de csak úgy, hogy az az illető országra érvényes, ami azt vonta maga után, hogy nem tudnak máshova elutazni, hanem ott kell állandóan tartózkodniuk.

Oradeára helyezték az ardeali Brith Hanoár Hámizráchi központját

Folyó hó 14 én zajlott le a Mizráchi Ifjuság 7 ik Ardealrészi konferenciája Satu Mare. A nagyszámú delegáció, mely a konferencián résztvevő egyhangulag Oradeára helyezte át a központot a következő vezetőség megválasztásával: Szerv. Elnök: Just Mose (Oradea). Társ elnök: I. rael Albert (Sighet). Alelnökök: Feldmann Nándor (Sighet), Silberger Lajos (Cehul Silv.). Executive: Ábrahámovits Gh. (Oradea), Just József (Oradea), Mihály A. (Oradea), Wieder Samuel (Sighet), Rubin Sándor (Timişoara), Neulender Emil (Arad), Dávid Aron (Cluj), Chalucok részéről: Karpelesz (Tg. Mureş), Pollák (Cluj). A Bné Akiba részéről: Slomovits J. A kibővített executive tagok: Gruber S. (Tg. Mureş), Ordenlich V. (St. Mare), Scheiner B. (Viseul de sus), Steinmetz (Seln), Juszer (Topliţa), Schwartz (Sighet), Perl D. (Sighet). Nib. Elnök: Dr. Glaser. Revizorok: Mittelmann N. (Oradea) és Rosenblüh (Valea lui Mihai). Hanhaga: Marmorstein (Iicchák) és Ábrahámovits A. (Oradea). A konferencia lefolyására és határozataira, valamint az új executive jövőbeni munkaprogramjára, — melyhez a mizráchi ifjuság nagy reményeket fűz — még visszatérünk.

— 26 éves, izr. vallásu, érettségizett urileány, kinek tisztviselőni állásán kívül 50.000 lei készpénze, berendezés és kelenygyeje van, egy jobb tisztviselőt keres ételtársul. Érdeklődők forduljanak „Julits” agentúrához, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

— Házasság. Fructer Benedek terménynagykereskedő leánya Rizuka és Klein Arthur kereskedő f. hó 23 án Sigheten (Str. Dragos Voda 22.) 1 órakor taríjják egybekelési ünnepélyüket. Rokonaik, jóismerőseik és jóbarátai ezulon hívja meg az ünneplő család.

Alexandrett és a palesztinai arabok. Damaskus. Arab körök véleménye szerint syrial radikálisok felkelést akarnak szítani Alexandrettben. Képviselőik tárgyallak a palesztinai főmuffival is, hogy az ottani arabok támogatását is megszerezzék. A török konzul értesítésére adta a muffinak, hogy emennyiben a legcsekélyebb nyugtalanságot is észlelnék, azonnal bevonulnak a török csapatok az alexandretti szandzsákba.

— Weisz Ignázt-féle akciónk vegleges eredménye. Hétről-hétre közöltük azon nemes adakozók névsorát, kik lapunk felhívása nyomán Weisz Ignázt nyomorék, nyolc gyermekes családapu felszegélyezésére összesen 11.160 lei küldtek be. Ujabbán a következő adományok érkeztek Weisz Ignázt számára: Klein Alex., Sibiu 50 lei, Frajil Rosenberg Micula 200 lei és Berkovits N., Mincczent 200 lei, összesen tehát 11.616 lei gyűlt össze akciónk nyomán a Weisz Ignázt számára, akit ezzel az összeggel — mint írja — örök hála kötelezték a nemes szívu adakozók. Gyűjtésünket ezzel le is zártuk.

— Chaluc-esküvő. Goldfarb Éva chaluca és Spitz Mihlós chaluc Carei f. hó 14-én tartották egybekelési ünnepélyüket.

— Orth. 27 éves fiatalember, kinek saját rőfősüzlete van, hozzáálló házastársat keres. Igénye 200.000 lei. Leveleket „Komoly” jelligére a kladóba kér.

— Nehéz Palesztinát kormányozni. Jeruzsálem. Sir Michael McDonnell t helyére legfelsőbb bírónak kinevezték H. Trusted-et, aki eddig főügyész volt. Dr. Smotra S., Horovitz és Sidky Dajani üdvözölték az új legfelsőbb palesztinai bírót, aki kijelentette, hogy Palesztina az az ország, amelyet a legnehezebb kormányozni, az angol birodalom valamennyi tartománya közül. Főleg azért, mert három hivatalos nyelve van, a héber, angol és arab s mert három hivatalos munkaszüneti napja van, péntek, szombat, vasárnap és három különböző jogi felfogása, angol, arab és zsidó. Trusted főügyész helyére W. J. Fitzgeraldot nevezték ki.

Zsidó humor

EGY PURIMI ESET

Griebenfeldné a fővárosba utazott, ahol felkeresi a kóser vendéglőt. Mivel éppen Purim van, rendel egy „Kindl”-t. Vár, vár, de a pincér nem hozza. Amikor megunja a várást, így szól hangosan:

— Sie, wie lange muss man hier warten, bis man zu einem Kindel kommt?

SPANYOL NEMESK ÉS BERLINI EMIGRÁNSOK

Három spanyol ur érkezett Berlinbe és az állomástól egyenesen az Adlon Hotelbe hajtottak.

— Bitte, — mondta az egyik a portásnak — geben Sie uns drei bechovede Zimmer. A portás végignézett rajtuk és dühösen így szólt:

— Wir haben kein Zimmer.

Erre a spanyolok elmentek az Eden Hotelbe és az egyik így szólt:

— Bitte, geben Sie uns drei bechovede Zimmer.

A portás végignézett rajtuk és dühösen mondta:

— Wir haben kein Zimmer.

Egy félóra múlva a spanyol követség felhívta az Eden portását:

— Warum haben Sie denn noblen spanischen Herren kein Zimmer gegeben?

— Was, — kiabált a portás — die sind noble spanische Herren? Die sind spanische Juden.

— Aber.

— Die haben doch drei bechovede Zimmer verlangt.

— Ja, — nevetett a spanyol követség tisztviselő — die haben das Deutsche von Berliner Emigranten gelernt.

ROKONSÁG ÉS FOGLALKOZÁS

Egy szegény falusi zsidó a városba jön, hogy felkeresse gazdag rokonait. Elmegy egy bankigazgatóhoz is, aki látvól rokona.

A gazdag embert nem nagyon érdekli, hogy miben áll ez a rokonság, benyul a zsebébe és átnyújt a látogatójának tíz pengőt.

A szegény átveszi a pénzt és nem mozdul.

— Na, mit akar még, — kérdi a bankigazgató — ez nem elég?

— A rokonságért elég — hangzik a válasz — de én kérem azonkívül egy snort is vagyok.

AKIN NINCS BROCHE

Jakobsehn, aki tudatlan, tanulatlan ember volt, egy szombati napon felhívták a kóser rúhoz, ahol el kellett mondani a szokásos brochét, de elfelejtette az áldás szövegét és izgatottan, idegesen nézegetett a mellette álló sámeszre, aki végül is így szólt hozzá:

— Engem hlába néz, an mir ist ka Broche?

JOGOS BÜSZKESÉG

Egy kisvárosi rabbi igen nagy szegénységben élt, de olyan büszke volt, hogy senkitől sem akart ajándékot elfogadni.

Egyszer a felesége szemrehányást tett neki:

— Nézd, az emberek segíteni akarnak rajtunk és te minden segítséget visszautasítasz.

— Fiam, — szólt a rabbi — az emberek csak addig adnak, amíg az ember nem fogadja el, amint az ember elfogadja, nekik adnak.

NEHEZ KÉRDÉS

— Mondd apukám, hogy írják: salet, salet, vagy sulet?

— A soletet egyáltalán nem írják, a saletot — eszik...

AMIKOR MINDEN KÖTÉL SZAKAD

Egy tőzsdés keservei: Már megint esés volt a börzén. Mondd már! Ha minden kötél szakad, — felakaszlom magam...

HOGYAN ÉREZTE MAGÁT

A tanió kérdi a kis fiút: Rosenstock mond meg nekem, hogy hogy volt a zsidó nép, amikor kijött a babyloniai fogságból?

— Oh köszönöm kérdését — nagyon...